

კოლეკილი

ქართულ მწერლობაში

ტომი II

გამომცემლობა „ჯეოპრინტი“
თბილისი 2015

წერსაბ ანტონოვი

1820-1854

ქმარი ხუთის ცოლისა.

კომკლდა თზს - მოქმედებად.

შეთხულო ზ. ანტონოვისაჯან.

მოქმედი პირნი.

ტფილისის მოურავი, თ. იოთამ გუჯარაძე¹
ტფილისის მამასახლისი, გოგია ბინდიაშვილი
გზირი კიკოლა ყურშავაძე

გლენი მოჩივარი, ბერუა ბასილაშვილი
მეპასუხე, იორდანე მამულაშვილი

მოჩივარნივე იმერლის ქალი, მელანია ცყემალაძისა
ქართლელი ქალი, ქეთევან მეკალოისშვილისა
სომხის ქალი, ვარდნათუნ მარტირუზიანცისა
ოსის ქალი, თამარა ზარდიყოშვილისა

ქმარი ამათი, აზნაური სვიმონ გვერდელაძე
ამისივე მეხუთე ცოლი, სოფიო პაპუნაშვილისა

მსაჯულნი თავადი, დავით ვახუშტაძე
თავადი, გრიგოლ ქეზულაშვილი

ნათესავი სვიმონისა აზნაური, ესტატე ბურტყლაძე
მეგემე თათარი, ჰაჯი აბდულ უსუფოღლი
მსახური გვერდელაძისა, ნინიკა გაყურელაშვილი

პირუტლი მოქმედება ტფილისში, ხოლო მეორე გურიაში შავის
ზღუის პირს.

წარმოდგენილ-არს ტფილისის ტეატრში პირველად „18“ დეკ-
ენბრისასა 1851 წელსა

მეორე მოქმედება გარდაკეთებული არის რუსულიდგან.

მოქმედება 1.

(ტეატრი წარმოადგენს მოურავის დარბაზს, მარცხნივ სდგას ტახტი ხალით დაფენილი, ზედ მოურავი ზის მოკეცილი, კალთაში მუთაქა უძევს და ზედ კრიალოსანი გადმოკიდებული აქვს და ათამაშებს ჴელითა, ტახტის წინ აწყვია მოურავის მაშიები, მარჯვნივ დგას მამასახლისი ტოლომა მოსხმული და კომბალზედ დაბჯენილი, ფარდა აიხდება და ლაპარაკობენ.)

გამოსვლა 1.

მოურავი.

მამასახლისო! ახალი ანბავი რა ისმის ამ ჩუჭუნს ქალაქში, გუშინ იჯარებიდგან არა შემოსულარა.

მამასახლისი.

რომელი იჯარებიდგან შენი ჭიიმე.

მოურავი.

რალა რომელიდგანა ვეფო, თუთუნისა ჩემო ბატონო, ბურნუთისა, კანაფისა, ლილახანისა ამეებიდგანა?

მამასახლისი.

მაგეებიდგან არაფერი შენი ჭიიმე, და ერთი ექვსიოდ შაურიკი მაქუს. გუშინ ორს კაცს ჩხუბი მოუიდათ და საკინძის ჩამოსაწყვეტი ნავართვი.

მოურავი.

ვეფო რა დაემართათ ამ იჯარაებსა, შემოსავლიდგან რათ იკლეს.

მამასახლისი.

როგორ არ იკლებენ შენი ჭიიმე, ცუდი დრო შეგვექნა, ხალხში პირი აღარ არის დანდობა და ღუთის შიში, დღეს ასეთი საქმე გავიგონე თქუწნი რისხუა არამაქუს რომ, არამც თუ იჯარებმა შემოსავალიდგან იკლონ, ამკარათ ცეცხლი რომ ჩამოგვივარდეს და ერთიანათ მოგვწვას კიდეც ცოტაა.

მოურავი.

მერე აგრეთი რა გაიგონე ვეჟო?

მამასახლისი.

რალა რა გავიგონე შენი ჭიიმე, გურიაში შავი ზღვის პირს მოსახლე ვილაც ერთი ღუთის უშიში აზნაური ყოფილა ქართლიდგან გარდასახლებული, მოსულა შენი ჭიიმე ქუთაისში ერთი იმერლის ქალი შეურთავს ცოლათა, სამი წელიწადი იმასთან უცხოვრია შენი ჭიიმე გურიაში, მერე გამოჰპარვა ცოლსა და მოსულა ქართლში და ერთი ქალიც ქართველი შეურთავს ცოლათა შენი ჭიიმე, იმასაც გაჰპარვა წასულა ოსებში, ერთი ოსის ქიზგაც იქ შეურთავს ცოლათა შენი ჭიიმე, ის ოჯახდაქცეული იმასაც გამოჰპარვია და წასულა სომხითში ერთიც შულავერში სომხის ქალი შეურთავს შენი ჭიიმე, ახლა იმასაც გამოჰპარვია შენი ჭიიმე და დაიარება სადღაც დაღუპვაში ჩუმათ, ამდგარან შენი ჭიიმე იმისი ცოლები ოთხივ ერთათ შეყრილან და გურიელთან უჩივლიათ, გურიელს ბევრი უძებნიებია შენი ჭიიმე მაგრამ თავის საბძანე[ბე]ლში ვერ უპოვინებია, ახლა ის ოთხივ იმისი ცოლები და იმათი საჩივრები გურიელს ჩუწნს ბედნიერს მეფესთან გამოუგზავნია და შემოვედრებია შენი ჭიიმე რომ აპოვინოს სადმე ის აზნაური ღირსად დასაჯოს და იმისი ცოლებიც ანუგეშოს რითმე, მე ეს

ანბავი ერთი გორელი კაცი გახლდათ იმან მიანბო, მეფე გორ-სა ბძანდებოდა და იქ მიიღო გურიელის მოხსენებაო, და როგორც იმ კაცმა მოგახსენათ მგონია ამ საქმეზედ დღეს მეფისაგან ოქმიც მიიღოთ. აბა ქრისტიანობაში რომ ამისთანა საქმე მოხდეს, რათ მოგვივა კარგი დრო შენი ჭიიმე (ყურებზედ ჴელს იცემს) რატომ ყურები არ დამიდგება შენი ჭიიმე ქრისტიანობაში ამ ხმის გამგონსა (ტირილით) ნეტავი ღუთის მადლით თუ ამისთანა დროს შევესწრებოდი ადრევე მამკვდარიყავ და აქამდინ არ მეცოცხლა.

მოურავი.

(გაოცნებით). ოჰ, ჰო, ჰო, ჰო, ჰო! ეს რა ანბავია თქუჴნი ჭირიმე, მიკვირს ამტელის ცოდვსაგან და მომატებულათ ამისთანა საქმის მოქმედებისაგან, რატომ ცა ზედ არ დაგვენგრევა თქუჴნი ჭიიმე. მამაჩემი იორამ ნუ წამინყდება ის კაცი სწორეთ ცოცხლივ არის საკირეში დასანავი (მამასახლისს) მამასახლისო! ეგ საქმე მართალია?

მამასახლისი.

მართალი გახლავსთ თქუჴნი რისხუა არა მაქვს.

გამოსვლა 2.

იგინივე და გზირი.

გზირი. (შემოვა და თავს დაუკრავს მოურავს) ბატონი მოურავი ადექელა ღმერთმა.

მოურავი.

გაგიმარჯოს, სადიყავ გზირო?

გზირი.

არსადა შენი ჭიიმე, დემეტრე გოგილაშვილმა ერთი ფურკამეჩი დაკლა და სამოურაო წესი მოგართვათ ბეჭი, შინ მივეცი ბიჭებსა მოსახარშავათა.

მოურავი.

ააშენა ღმერთმა (მამასახლისს) მამასახლისო? მე ისევ იმ ოთხის ცოლის შემრთველთანა ვარ, ახ! ნეტავი არ იქნება ერთი ჴელში ჩამივარდეს და მე უჩვენებ თამამასა, აქ ხომ არსად დაიარება, თვალი არსად მოგიკრავს?

მამასახლისი.

არსადა შენი ჭიიმე, აი მოგეცა ლუთის წყალობა ფხიზლათ ვიყოთ მეცა და ჩემი მოხელეებიცა, თუკი თვალი მოვკარი სადმე, თქუჴნი რისხუა არა მაქუს სანამ აქ მოვიყვანდე კისერში ცემით სიცოცხლეს დავამწარებ.

ნინიკა.

(შემოვა და მოახსენებს) გარეჯვრელი ბასილაშვილი ბერუა გახლავსთ ძლუჴნი მოგართვა და თქუჴნს ნახვას ნდომულობს.

მოურავი.

შემოიყვანე ვეჟო.

გამოსვლა 3.

იგინივე და ბერუა.

(შემოვა ბერუა ნინიკა წინ მოუძღვის ხონჩითა, ხონჩას მოურავის წინ დასდგამს და მოახსენებს): მოურთმევია შენი ჭიიმე გარეჯვრელს ბასილაშვილს ბერუასა, ერთი დოქი ღვინო, ერთი ნასუქი ინდოული, ცხრა გარეჯული შოთი და ცხრა კვერცხი.

მოურავი.

ააშენა ღმერთმა.

ბერუა.

ღმერთმა შენი ჭირი მამცეს შენი ჭიიმე.

მოურავი.

(ნინიკას) ბიჭო! გადი ყანნი შემოიგანე და ბერუას თავისი ღვინის ჭაშნიკი ასვი.

ნინიკა.

(გავა ყანნს შემოიგანს დაუსხამს ღვინოსა ბერუასა და მისცემს) დალიე ბერო.

ბერუა.

(გამოართმევს ყანნსა დაილოცება) დიდება ღმერთსა მონყალესა, ღმერთო შენი გამარჯვება მოეც ბატონს ჩუწნს მოურავსა, შენს წყალობას ნუ მოაკლებ აქა ბრძანებელსა (დალევს).

მოურავი.

(ნინიკას) ბიჭო! ერთიც ასვი!

ნინიკა.

(დაუსხამს ღვინოს ისევ ჴელში მჭერალს ყანწზედ)

ბერუა.

ბატონო მოურაო შენი ჭიიმე, ღმერთმან მოგცეს იოსების მშვენიერება, სამფსონის ძლიერება, და სოლომონის სიბრძნე.

მოურავი.

გაგიმარჯოს ღმერთმა ჩემო ბერო.

ბერუა.

(დალევს და ყანწს ბიჭს მისცემს) აჰა ძმავ გაიტანე.

ნინიკა.

(გაიტანს ღვინოსა და ძღუწნსა)

მოურავი.

ბერო თქუწნში რა ანბავია როგორი რა ჭირნახულის მოსავალია?

ბერუა.

ყველასთვის კარგი შენი ჭიიმე, მაგრამ ჩემთვის კი არაფერი.

მოურავი.

რატომა ვეყო.

ბერუა.

ოჯახი რომ დაექცეს მამულაშვილს იორდანეს იმიტომ.

მოურავი.

როგორა ვეყო.

ბერუა.

რალა როგორა შენი ჭიიმე, ჩემ ბედობაზედ წრეულ ოთხი დღის ყანა მქონდა დათესილი, ასეთი მოსავლის პირი უჩნდა თქუჭნი რისხუა არა მაქუს რომ ავის თვალით არ ინახოდა, წუხელის იმის მეხრეებს შენი ჭიიმე ჯარი შეუშვიათ და ასე ამოუგდებინებიათ თქუჭნი რისხუა არა მაქუს რომ (დაანახვებს ჯელის გულსა) როგორც ამაზედ არა არისრა ისე იქა, დილას მიველ იმასთან სალაპარაკოთა ბევრიც მაგინა შენი ჭიიმე და ისე გამამისტუმრა, მერე დაიწყო სიარული და ქალაქში წამოვიდა.

მოურავი.

ეხლა აქ არის?

ბერუა.

აქ გახლავს შენი ჭიიმე, ბაზარში დაიარება.

მოურავი.

(გზირს) გზირო! წადი ეს ბერუაც თან წაიყვანე, იპოვე იორდანე და ეხლავ აქ მომგვარე.

გზირი.

ბატონი ბრძანდები შენი ჭიიმე ეხლავ აქ გაახლებ. (ბერუას) წავიდეთ ბერო. (გავლენ მარჯვნივ).

მოურავი.

მამასახლისო! მამაჩემი ნუ წამიწყდება თუ მართლა ყანა წაუხდენია ავით მოსაკიდებელი არის.

მამასახლისი.

აბა ყანის წახდენა ვისგან რამოსაწონია შენი ჭიიმე, მერე ეხლა რომ სამკალათ არის მოსული.

ნინიკა.

(შემოვა და მოახსენებს) გარეჯვერელი მამულაშვილი იორდანე გახლავსთ თქუჴსნ ნახვასა ნდომულობს და ძღუჴსნიც მოგართვათ.

მოურავი.

ვეჴო მე მაგის დასაძახებლად გავგზანე და ეგ თითონ მოსულა, დაუძახე შემოვიდეს.

გამოსვლა 4.

იგინივე და იორდანე.

(შემოვა იორდანე, წინ ნინიკა მოუძღვის ძღუ[ე]ნითა და ღვინითა, მოიტანს ხონჩას მოურავის წინ დასდებს და მოახსენებს) მოურთმევეია შენი ჭიიმე მამულაშვილს იორდანეს, ერთი კარგი დედალი, ერთი ბურვაკი, ცხრა ნაზუქი, და ერთი დოქი

ღვინო.

მოურავი.

ააშენა ღმერთმა.

იორდანე.

ღმერთმან შენი ჭირი მამცეს.

მოურავი.

ნინიკო! აიღე ემაგ საღვინით ღვინო აწაფე იორდანესა თავისი ღვინის ჭაშნიკი ნახოს.

ნინიკა.

(მისცემს იორდანეს საღვინესა) დალიე იორდანე.

იორდანე.

(გამოართმევს საღვინესა და მოურავს) ბატონო მოურავო! ნება მიბოძე შენი ჭიიმე ერთი ჩემებურათ დავილოცო.

მოურავი.

დაილოცე ვეჟო ვინ გიშლის.

იორდანე.

(ილოცება).
დიდებაა ღმერთსა!
ამონყვეტა ლეკთა,
ჟამი ხორასნელთა,

მათი ჯარის ბელადები
გარდაცვინდენ კლდეთა,
ავი კაცი და მოქრთამე
დაილუპნენ ბნელთა,
ამხანაკის მოლალატე
მიეცნენ დიდს სენტა.
ლმერთო შენი გამარჯვება
მოეც თავადებთა,
ქართლ-კახეთის აზნაურთა
აძლევეინე მტერთა,
ჭირნახულის მოსავალი
მოუმატე გლეხთა.

შენდაო ბატონო! (ინაფებს საღვინეს. დიდხანსა
დაარაკრაკებს).

მოურავი.

(პუბლიკას) ვეჟო ეს ძალიან წურბელასავით მოეკიდა
ამ საღვინესა, რაც მოუტანია კიდეც დასცლის.

იორდანე.

(მოიხსნის საღვინეს პირიდგან ქშენითა და მისცემს
ნინიკას.) ჰა ძმაო ეს საღვინე.

მოურავი.

ნინიკო! ერთი მამასახლისსაც აწაფე თორემ მგონია
ღვინისათუს სული წაუიდა.

ნინიკა.

(მისცემს მამასახლისა) აჰა, მამასახლისო. (ჩუმათ)

ჩაჭყურტე მაგ ოხერ მუცელში.

მამასახლისი.

ღმერთმა შენი ჭირი მამცეს შენი ჭიიმე ბატონო მოურაო (ინაფებს საღვინეს დიდს ხანს, მერე მოიხსნის ქშენით და წუნ-წკლი გადმოდის ღვინისა წვერსა და ტუჩებზედ ენით იწმენდს და მერე) ჰე... დალოცა ღმერთმა ვაზო შენი ძირი. (ნინიკას) ჰა ძმაო ესაღვინე გაიტანე.

ნინიკა.

(აიღებს ხონჩასა და საღვინესა და გაიტანს მარჯვნივ.)

იორდანე.

ბატონო მოურაო შენი ჭიიმე! ჩუწნ რომ ეს ღვინო არა გვექონდეს შენი რისხუა არა მაქუს არც ბერი და არც ერი ერთს მანყულათ არ ველირებით.

მოურავი.

კარგია მაგრამ ბევრის დაღევა კი არ ვარგა.

იორდანე.

ეჰ... შენ კი დაგლოცა ღმერთმა, თუ კაცი ღვინოში ჟინჟილივით არ დაღბა, იმ დაღევას რა ხეირი ეყრება შენი ჭიიმე.

მოურავი.

არა, ბევრის დაღვევისაგან შფოთისა და ზარალის მეტი არა წარმოსდგებარა, უთუოთ დაღვევისაგან იქნებოდა, რომ

შენს მეხრეებს ბერუა ბასილაშვილის ყანაში ხარები შეუშვიათ და ყანა გაუფუჭებიათ, მერე პირიქით შენ კიდეც გაგილანძლავს, აბა რას ემართლებოდი, ეხლა ჩემთან გიჩვიის.

იორდანე.

აბა მაგაზედ იტყვიან შენი ჭიიმე რომა ბატონს წინდანინ მოჩივარი მართალი ეგონაო. მე იმისთვის მინდა მეჩივლა და იმას დაუსწვრია.

მოურავი.

როგორა ვეჟო?

იორდანე.

რალა როგორა შენი ჭიიმე, შედალოცვილო მეც პასუხი მამისმინე და მერე ისე გამამტყუნე, აგრე კიარა თქუწნი რისხუა არა მაქუს, თუ მე მაგ საქმეში მტყუანი გამოვიდე ერთი შვიდეულათ ჯარიმა გადამახდევინევი.

მოურავი.

აბა მიანბე ვეჟო, მაშ როგორ იყო ეგ საქმე.

იორდანე.

აი როგორ იყო შენი ჭიიმე, ბერუასი და ჩემი ყანა ერთმანერთან ახლო გახლამთ, იმისთვის ჩემსასა და იმის მეხრეებს გუთნის ხარი ერთათ ჰყოლოდათ, გუთანი რო გამოეშვათ შენი ჭიიმე, ჩემ მეხრეებს ჯარი საძოვარში წაესხათ და გვერდით მოსდგომოდენ, იმის მეხრეებს შენი ჭიიმე ძან დაელიათ და დამთვრალიყვნენ, აბა მოგეხსენებათ შენი ჭიიმე დალეულს კაცს ძილი მოუვა, დასძინებოდათ, ხარი უპატრონოთ ყო-

ფილიყო შესულიყვნენ ყანაში და სულ ამოეგდოთ, მერე მეხრეებს ბერუასი რო შეშინებოდათ ჩემი მეხრეებისათჳს გადმოებრალეზინათ, იმაზედ შენი ჭიიმე დილას მამიხტა სახლში და ხიზანი გამილანძღა, აბა რას მემართლებოდა შენი ჭიიმე ჯერ სწორე გაეგო და მერე ისე გაველანძღე.

მოურავი.

ვეჟო ის შენ გიჩივის და შენ იმასა რომელს დაგიჯეროთ, მანამ ორივეს ერთათ არ შეგყროთ და არ გალაპარაკებთ მანამ თქუჴნი გასამართლება არ იქნება. მე ეხლა გზირი და ბერუა გამოვგზანე რომ ეპოვნეთ და აქ მოეყვანეთ, წადი შენ ისინი იპოვე და ყველანი აქ მოდით რომ გაგასამართლოთ.

იორდანე.

ბატონი ბრძანდები შენი ჭიიმე, როგორც თქუჴნი ნება გახლდეთ (გავა მარჯვნივ.)

მოურავი.

მამასახლისო! მე ცოტა საქმე მაქუს გარეთ მინდა გავიდე და ისინი რომ მოვიდნენ აქ მოაცდევინე.

მამასახლისი.

(მაშიებს მიართმევს) ბატონი ბრძანდები შენი ჭიიმე.

მოურავი.

(გავა მარცხნივ.)

გამოსვლა 5.

მამასახლისი.

(მოურავი რომ გავა ის მივა და იმის ტახტზედ დასჯდება და პუბლიკას) ეს დალოცვილი ჩუჭნი მოურავი თითონ შექცევით ბრძანდება, როცა უნდა მოისვენებს და როცა უნდა ილხენს, ერთხელ მეც არ მიბძანებს თუ მამასახლისო დაილალებოდი და დაისვენე, აგერ ხუთი დღეა ჩემს თვალს ლული არ მოსვლია, მე მეძინებოდა იმან მიბძანა აქ მოიცადეო (სთვლემს). აბა რავექნა, ნათქვამია ერთი პირი ძილი წყალსაც მოუვაო და მეხომ კაცი ვარ, ეჰ! მამასახლისის ცხოვრება რა ცხოვრებაა, როგორც ძუნგელა ძაღლმა ისე უნდა ირბინოს. ლუთის წინაშე ესკი არის მამასახლისის პატივი ხანდახან თითო ყანწს არაყსა და თითო ჯელადა ღვინოს ასმევენ ხომე აქა იქა, მაგრამ თუ არა გაუკეთარა ისევ შხამათ ამოადენენ, (სთვლემს და თავს იქნევს მერე დაეძინება... კომბალი ჯელიდგან გავარდება და შემკრთალი წამოვარდება). რა რა... რას მიბრძანებდი შენი ჭიიმე (მიიხედ მოიხედავს და როვერავის დაინახავს პუბლიკას) ამ დალოცვილი მოურავის შიშით ძილიც კი დამფთხალი მაქუს.

გამოსვლა 6.

იგივე, გზირი, ბერუა და იორდანე.

(შემოდინ მარჯვნივ კარიდგან ჩხუბით ბერუა თავ გატეხილი იორდანე გულ დაბლლეძილი და გზირი თან მოსდევს.)

ბერუა.

არა შე ოჯახ დაქცეულო შე სახკარ ამოსანყვეტო რას მემართლებოდი ე... ცასა და ქუჭყანას შუა ოთხი დღის ნა-

ფუზარი მქონდა, ისიც ამამიგდებინე შენს საოხრო ჯარებსა და თავიც გამიტეხე განა, მაცა მაცა აგრე იყოს თუ მე შენ ეს შეგარჩინო.

იორდანე.

ოჯახი შენ დაგექცა და სახკარიც შენ ამოგინყდა, თვალეები ბრმა გქონდა შვილო, ნაკვალევს ვერ შევატყე საიდან იყვნენ ჯარები შესული, აბა ის შენი ხარები გახლდენ აი.

ბერუა.

შე ოჯადაცეულო ჩემა მეხრებმა არა სთქუჴს იმისი ჯარები იყვნენო შვილო ე...

იორდანე.

ჩემი ხარები საიდან იყვნენ შვილო ე... ყურები დაგიდგეს რო ვერა გაიგონორა, შენ მეხრეებს შვილო გუთნიდან ერთი უღელი ხარი გამოეშვათ და საღამომდინ ქირით ემუშავებინათ, იმითი ღვინო ეყიდათ და ძაან დამთვრალიყვნენ, ჯარები გაჴპაროდათ და ყანაში შესულიყუნენ, აბა შე ოჯადაცეულო უპატრონო ჯარი ყანას ამოაგდებდა მარას იქმოდა ჴა!

ბერუა.

ჴაჴაი... ტყუილაგ! ტყუილაგ! დახე ამ ოჯადაცეულსა რაები მოიგონა აცა შვილო შერა მიყავ თუ მე ეგ საქმე არ გამოვიკვლიო და ნაქმარი ვერ გიყო.

იორდანე.

რათაო ე... გიჴია ეოჯადაცეული.

ბერუა.

ვის ეუბნები ოჯადაცეულსა შე ბეხო კამეჩო ჰა!
დამენინძლავე ძან საწრეები აგაყვანო.

იორდანე.

იქ შინ მობძანდი და ვინც ააყვანინებს გამოჩნდება,
შეღორო ღორო, ნახევარ ლიტრის კაცი ლიტრის კაცს მაგას
უნდა მეუბნებოდე, მერე გუშინდელი ღლაპი.

ბერუა.

ვის ეძახი ღორსა შე ოჯადაცეულო ჰა (მიინევს საცე-
მრათა.)

იორდანე.

(მიინევს ბერუაზედა) მობძანდი და გაჩვენებ თამაშასა.
(მისცვივიან ერთმანეთსა.)

მამასახლისი.

(ჩაუვარდება შუაში) არა ვის სახლში ჩხუბობთ თქუც
ოჯადაცეულო ჰა (ამ ყვირილზედ შემოდის მოურავი.)

გამოსვლა 7.

იგინივე და მოურავი.

მოურავი.

(შემოვა მარცხნივ და დაუყვირებს) რა ანბავია რა ან-
ბავია დაიჭირეთ ორივე.

მამასახლისი და გზირი.

(დაიჭერენ.)

მოურავი.

არა თქუჴ ყურუმსაღებო ვის სახლში ჩხუბობთ ჰა!
(მამასახლისს) მამასახლისო! გაასხით ეგენი ბოსელში
შეამწყვდიეთ მე მაგათ გაურიგებ საქმესა. (მამასახლისსა და
გზირს გაჴყავთ. კარებთან რომ მიიყვანენ მოურავი) პანჩური
მაგათ პანჩური.

მამასახლისი.

(ამოჴკრამს პანჩურსა გაიყვანს მარჯვნივ და თითონ
ისევ შემოვა.)

მოურავი.

მამასახლისო სად დაასისხლეს ერთმანეთი?

მამასახლისი.

რამოგახსენო შენი ჭიიმე, აქ ისე ჩხუბით შემოვიდენ ის
იყო ვაშველებდი და თქუჴნც შემობანდით, გზირს ეცოდინება
ის მოჴყვა თანა.

მოურავი.

დამიძახე გზირს აქა.

მამასახლისი.

(მივა და მარჯვნივ კარიდგან გასძახებს) გზირო! ბატო-

ნი მოურავი გიბძანებს აქ შემოდი.

გამოსვლა 8.

იგინივე და გზირი.

გზირი.

(შემოვა მარჯვნივ და მოახსენებს) რას მიბძანებდი შენი
ჭიმიე.

მოურავი.

ჩხუბი სად მოუიდათ იმათა?

გზირი.

აქედან რომ გიახელით შენი ჭიმიე იორდანეც გზაზედ
წამოგვეწია და ბერუას უთხრა ბატონს მოურავს ნუ ვაწუხებთ
წამოდი მარანში ღვინოს ჩამოვასხამ და შევერიგდეთო, წავეყვით
შენი ჭიმიე იორდანესა, ორი თუნგი ღვინო იმან ჩამოასხმევინა
და შვიდი ჩარექიც ბერუამა, ერთი ხუთხუთი ჩარექი რომ გი-
ახელით შენი ჭიმიე მერე წამოვედით აქა, თქუწნთან უნდა გხ-
ლებოდით და შერიგებულყვენენ, გაუწყრათ ჩემი იესო ქრისტე
გზაზედ რალაზედაც წაკინკლავდენ ბერუამ საყელო დაადლო-
იდა იორდანესა, მერე იორდანემ დასცხო სახრე ბერუასა და
თავი გაუხეთქა, ისიყო აქ გიახელით და თქუწნც მობძანდით.

მოურავი.

შეხე შეხე ამ ყურუმსალს ყურუმსალის შვილსა მე საქ-
მეზედ გავგზავნე ეს შესულა და სმა დაუნყვია, მამასახლისო!
ერთი უღვავაში აუწიე მაგასა.

მამასახლისი.

(ასწევს უღვაშსა და გზირი ღრიალებს.)

[გზირი.]

ვაჟმე მოვჰკუდი მოვჰკუდი დავაშავე შენი ჭიიმე ეს ერთი მაპატივე და კულავ აღარავიქ თქუჰნი რისხუა არა მაქუს.

მოურავი.

გაუშვი კარგი, ნადით ახლა ის გლეხები მამგვარეთ ძალიან დავზურგო.

მამასახლისი და გზირი.

(გზირი გავა მარჯვნივ და მამასახლისი მოურავს.) ბატონო მოურავო შენი ჭიიმე, მოდი იმათ ნუ დავლახავთ, კაი ოჯახის შვილები არიან ითაკილებენ, იმათ თითო თუმანი საბრიყო გადავახდევინოთ ნავიდნენ და მერე ჭკუა ისწავლონ.

მოურავი.

მართლა ითაკილებენ, მაშ ნადი და როგორც იცოდე ისე მოახერხე.

მამასახლისი.

(გავა მარჯვნივ.)

ნინკა.

(შემოვა მარჯვნივ და მოახსენებს) ბატონო! ოთხნი ვილაც ქალნი გახლავან და თქუჰნს ნახვას ნდომულობენ შენი ჭიიმე.

მოურავი.

უთუოთ ის ქალები იქნებიან წელან მამასახლისმა რომ მიანბო, წადი უთხარ შემოვიდნენ. (ნინიკა გავა)

გამოსვლა 9.

იგინივე და ქალები.

ქალები.

(ოთხნი ერთათ შემოვლენ მარჯვნივ, თავს დაუკვრენ მოურავსა და ქეთევანა მიართმევს მოურავს ქალაღსა.)

მოურავი.

ეს რა არის დედანო?

ქეთევანა.

მეფის ოქმი გახლავსთ.

ვარდხათუნ.

ჩუჭნი მეფე ჰოქმი მოგვცა თქუჭნთუნა.³

მელანია.

ეგე ბეტონო ვოქმი ქვე არის მეფის, ვოქმი.

თამარა.

ჴენწიფე ოქმი რატო, ზად.¹ მოურავი მიუტანე ზად.

1 [ოს.] – თქვი.

მოურავი.

(პუბლიკას) ეს რა არეულს ხალხში ჩავარდი თქუწნი ჭირიმე, რომელს ერთს გაუგონო, (ქალებს) დედანო! თქუწნში კარგი ლაპარაკი რომელმა იცის.

ქეთევანა.

მე შენი ჭირიმე.

მოურავი.

მაშ შენ მელაპარაკე (ქალაღდს უშვერს) ეს რა არის?

ქეთევანა.

მეფის ოქმი გახლავსთ და შიგ ჩუწნი საჩივრები აწყვია.

გამოსვლა 10.

იგნივე და მამასახლისი.

მამასახლისი.

(შემოვა მარჯვნივ და მოახსენებს) ბატონო მოურავო ის გლენხნი გაუშვი შენი ჭირიმე.

მოურავი.

როგაუშვი ისიც აასრულე შენ რომ იცი.

მამასახლისი.

მარას ვიქმოდი შენი ჭირიმე გადავახდევინე და აი მოგართვი (მისცემს ფულებსა.)

მოურავი.

(შემდეგ დათვლისა) მამასახლისო! ორი მინალთუნი აკ-
ლია.

მამასახლისი.

რაუყოთ შენი ჭიიმე, თქუჴნი რისხუა არა მაქუს ველარ
იშოვეს, აპატივე თქუჴნს სადღეგძელოთა.

მოურავი.

კარგი რაღაც არის არის, (პუბლიკას) თქუჴნი ცოდო
არა მაქუს თითონ აუკრავს. (ჩაიდებს ჯიბეში ფულებსა და
მერე ქეთევანას ქალაღდს აუშვერს) დედავ! ეს რა არის.

ქეთევანა.

აკი მოგახსენე შენი ჭირიმე მეფის ოქმი გახლავსთ.

მოურავი.

ჰო... ოქმი. შიგ რა სწერია?

ქეთევანა.

ბატონო წაიკითხე და განა ვერ შეიტყობ.

მოურავი.

(გახსნის ქალაღდსა და კითხულობს) ჩუჴნო ერთგულო
ტფილისის მოურავო იოთამ! გურიის მთავარი რომ ესეთს სა-
ჩივარს ინერება აზნაურს სვიმონ გვერდელაძეზედ, ეს როგორი
ქრისტიანობის წესია რაც იმას მოუქმედებია. – გიგზავნით-რა

ამასთანავე გურიელის წიგნსა და იმასთან მიტანილს სვიმო-
ნის ცოლების საჩივარსა, გიბრძანებთ: ეხლავ მოაძებნინო ის
აზნაური თქუჴნს სამოურაოში და თუ იპოვნოთ დააჭერინო,
მოუწოდო მერე ჩუჴნი კარის მსაჯულ მდივანსა და ერთმანე-
თის თანხმობით იმისი სამართალი განსაჯოთ გინდოდესთ
სიკუდილითა, და გინდოდესთ ნასალის დადებითა რომ ჩუჴნ
არაფერში მოთავთიშე არ ვიქნებით, და იმისი ცოლებიც ანუგ-
ემეთ რითმე..... (როგაათავებს) აბა ახლა გურიელის წიგნი
წავიკითხო რას იწერება.

თქუჴნო უმაღლესობავ.

მეფეთ მეფეო!

წმიდანი მამანი და მოძღუარნი ეკკლესიისანი და ეგრე-
დვე წინა-პარნი ჩუჴნნი მარადის იმ ღუნაში იყუნენ, რათა
ქრისტიანებრივი წეს-დებულება გამთავრებულ იყო და გან-
მთავრდესცა უკუნისამდე დაწესებულს ქრისტიანებრივს სჯუ-
ლზედა, რომლისა დასაცველადაცა არიან დადგენილნი და
ვართ: მღუდელთ მთავარნი, მეფენი და მთავარნი. აბა ამისთა-
ნას ქრისტიანობაში ერთმა ლაყაფმა აზნაურმა ეს როგორ
უნდა მოახდინოს რაც იმისი ცოლების საჩივრებიდგანა სჩანს.

თუმცა მსურდა იმისი ღირსად დასჯა, მაგრამ აქ ჩემს
საბძანებელში ვერსად ვაპოვნინე, ახლა ხმა შემომესმა რომ
მანდ ქართლში დაიარება სადღაცა. ამისათჴს მოგართმევთრა
ამასთანავე მისი ცოლების საჩივარსა, უმორჩილესადა ვსთხოვ
თქუჴნს უმაღლესობასა ნეტარ-ჴსენებულის ბედნიერის მეფის
მამის თქუჴნის სულის ხათრისათვის, შეიბრალოთ ეს ქალ-
ნი აპოვნინოთ ის აზნაური, ღირსად დასაჯოთ და ეს იმისი
ცოლებიც ანუგემოთ რითმე.

თქუჴნის უმაღლესობის

უმდაბლესი

გურიის მთავარი... (შემდეგ ნაკითხვისა მოურავი ქალებს.) დედანო! სანამ თქუჴსნს საჩივრებს ნავიკითხავ შორს მოვა და აბა თქუჴსნ მოკლეთ მითხარით თითო თითოთ თქუჴსნი საჩივრები.

ქალები.

(ერთათ) მოგახსენებთ შენი ჭირიმე².

მოურავი.

(მელანიას) დედაე! აბა მითხარ შენ რასა სჩივი?

მელანია.

ბეტონო მოურავო! ქუჴც ჭირი მოგჭამა პაპუნკა ტყემა-ლაძის ქალმა მელანიამ. ისტე უნელელებლი დაემართოს თქუჴსნს ლალატს რავარიც დაემართა მელანიას, ერთი ვინცლა ლაყაფი აზნოური შემომეტყუა და ცოლათ ქუჴ შემირთო წემიყვანა და გურიას შავი ზღვის პირს დამასახლა, ვორი წელი ქუჴც ჩემთან იყო და ერთი კი ბლარი დოუსვი, მერე დამტოვა ვოხრათ და გედიბნა საცლა უბედურებაში, ნეტა სულ წანყმედილს ვორი ფოხალი ღომი მაინ დეეტოებია რომ ბლარი გამომეზარდა, ისტე შევჭირდი რომე შიმშილით ბლარი გადამინელდა დოუნელდეს მას თავი მისი ცოდვით. ბეტონო! მპირდებოდა რომე სულ თებზით და ხიზალალით ქუჴ შეგინახაო მარა, აგერ რამტელი წელი ქვე იქნება რომე არც თებზის და არც ხიზალალის გემო არ გემიგია, ნეტა მისი მამის სულის შესანდობლად თებზის წვენი მაინ დეეხვრეპიებია ვისმე. მერე ვუბედური საცლა გა-

² თუმცა ქალების ერთათ სათქმელი ქართულის ლექსით არის დაწერილი, მაგრამ წამკითხველმა იგრძნოს, რომელ ყველანი ყოველს ერთათ სათქმელს ბუნებითს ენაზედ ლაპარაკობენ (ავტორის შენიშვნა. ქ. გ.).

დაჰკიდებია (ქალებზედ ჴელს მიიშვერს) ამათა, ცოლათ ქუჴ შოურთავს ესენიცა და ამათაც ქუჴ გაპარვია, ანი შენს მუხ-
ლებს ენაცვლება მელანია აპოვიე ვუბედური გოურისხდი და
ჩემთვინაც ქვე აპატრონებეი.

მოურავი.

(ქეთევანას) დედავ, შენ რალას სჩივი?

ქეთევანა.

მეც იმ ლუთის მტერზედა ვსჩივი რომელზედაც ეს
სჩივის (მელანიაზედ აჩვენებს) თურმე ამაზედ ჯვარდანერი-
ლი ყოფილა გამოჰპარვია გურიიდგან, მოვიდა ქართლში და მე
შემომეტყუა უცოლო ვარო, ჩემზედ ჯვარი დაინერა, ერთი წე-
ლინადი კი ჩემთან იყო და მერე გაიპარა სადღაცა, მას აქეთია
ვზივარ მწარეთ დაღონებული ყოვლით უმონყალო და იმისი
გზის შემაცქერალი, ამისთანა გამრავლებულს ქრისტიანობა-
ში ეს როგორ უნდა მოხდეს შენი ჭირიმე, აგრემც ღმერთი
გამარჯვებას მოგცემს ბატონო მოურაო ის ლუთის უშიშარი
აპოვინეთ სადმე და ერთის გზით ჩემთს აპატრონებინე.

მოურავი.

(ვარდხათუნას) დედავ! შენ რალას სჩივი.

ვარდხათუნ.

როგორთუ რაზ ვჩივი ბატონო მოურაო! ე... ეზ რა ბი-
აბრუობა რომელიც რომა აზნაური სვიმონ ბეგი ჩემთს უქნია,
ერთიც შულავერში მოსულა. თქო თუ: მე თიფლიზეცი ბეზირ-
განი ვარ კოსე,³ ქალი მინდა შევიერთო კარგი ოჯახისა კოსე.

3 [სომხ.] – იტყვის.

ერთიც ცხონებული მამაჩემი კარგი ვინმე გვარისა ყოფილა მარტირუზიანც... შულავერის ქევხა ყოფილა! მერე დედაჩემი ჩემთვინა თქოთუ, ერთიც ეზ ბეზირგანი ვინმეა მოდი ჩემო ვარდ-ხათუნ შენ ამისი ცოლი გქნამ! მერე მქნა იმისი ცოლი. ხუთი თვე ჩემთან იყო მეუბნებოდა ტიფლიზ კუტანიმო,⁴ ენკი ჩეუ,⁵ ერთი ღამეს ფახავ ქუ⁶ ბეზირგან, სანყალი დედა ჩემი ენ ქან ლალვეცავ ურ⁷ კინალამ თვალეზმა დავრდა, უი იმ აჩკინ ვარდხათუნ კოსე,⁸ ფესენ გაპარვა არავ კოსე,⁹ შენ ქმარმა აღარ გეყოლება კოსე, ვუი თუ ღამე მარტოკა ლოგინში შეგეშინდეს კოსე. აბა ეს როგორი საქმეა მოურაო-ჯან! ერთიც შენი დიდობის ხათრისათვის მიპოვნინე ჩემი ქმარმა, მეც ხომ უბრალო ვინმე არა ვარ, შულავერის ქევხას ქალმა ვარ.

მოურავი.

(თამარას) დედავ! შენ რაღას სჩივი.

თამარა.

მე სე წირიმე, ერთი ლაპუ¹⁰ მოიდა ნარასი ზალ,¹¹ მე აზნაური ზალ, ხორზუ ქიზგა¹² გინდა ზალ, ცოლი არა გყავს ზალ, მერე ცემი ოძახი ოცი ურატი დაგპირდა და სეგირთო მე ცოლათა. ერთი წელიწადი იყო ცემთანა ქმარი, ბევრი ლუდი დალიებს სე წირიმე; მე დაგპირდა ქრებასი¹³ წაგიყვანდრ ხორ-

4 [სომხ.] – თბილისში წაგიყვანო.

5 [სომხ.] – ეს კი არა და.

6 [სომხ.] – გაიქცა შენი.

7 [სომხ.] – იმდენი იტირა, რომ

8 [სომხ.] – ვაი ჩემს თვალებს, ამბობს ვარდხათუნ.

9 [სომხ.] – სიძის გაპარვა, ამბობს.

10 [ოს.] – ბიჭი

11 [ოს.] – ჩემთან თქვა

12 [ოს.] – კარგი გოგო

13 [ოს.] – ცხინვალში

ზუ ყუმაჩი¹⁴ კაბა გიყიდიდრ, ხორზუ ქალმარზანიდრ¹⁵, წითელი სკალატიდრ, ხადონა¹⁶ პერანგიდრ, სე წირიმე, მერე დასწყევლოს ვას კირკიტ¹⁷ ხუჩაუ¹⁸, ერთი ღამეს ცემთან დაგეძინა კაბიცასი¹⁹ მერე დილაზედ გაგელვიძა ნახე ალა არის ცემთანა ქმარი სე წირიმე, დამართისტა²⁰ ფინთი ლაგუ²¹ ყოფილა. ახლა მე აღარა ქმარი სე წირიმე, გისონე ცემი ქმარი და მოგეცი, ერთი ქარძინა²² არა გაქ რონამო.

მოურავი.

(გაკვირვებით პუბლიკას) ის რა მაცდური კაცი ყოფილა თქუწნი ჭიიმე ასე ყველანი როგორ დაატყუა, აბა ეს რა საქმეა რაც იმას მოუხდენია, მამა ჩემი ნუ წაწყნდება სწორეთ დასარჩობია. ამ იმერელის ქალის ცოდუა უფრო მწვავეს ყველაზედა, საწყალი ისე ქმარს არა სჩივის როგორც თევზის უჭმელობასა, აბა თქუწნი ჭირიმე იმერელს კაცს რომ ბზობასა და ხარებობას თევზი არა ჰქონდეს ვითომც იმისთვის იმ დღის მზე ბნელი ყოფილა (ქეთევანას) დედაე! ხმა ხომ არსაით შემოგსმენიათ თქუწნის ქრმისა თუ ახლა საით მხარეს არისო.

ქეთევანა.

ერთმა გულის სანდო კაცმა მითხრა, ვითომც თუ აქ იყოს და ორთაჭალაში იმალებოდეს.

14 [ოს.] – კარგი ქსოვილის

15 [ოს. ქალმარზანი] – კარგ თავშალს

16 [ოს. ხადონ] – პერანგი

17 [ოს. ვასტრჯ] – გზის ანგელოზმა

18 [ოს. ხოშაე] – ღმერთმა

19 [ოს. ყაბს] – კალთაში

20 [ოს.] – მოსაფერებელი სიტყვა, „მენი ჭირიმე“-ს მსგავსი.

21 [ოს.] – კაცი

22 [ოს. ქარჟინ] – პური

მოურავი.

არიქა მამასახლისო! ეხლავ ორმოცი კაცი აფრინე და ორთაჭალას გარს შემოარტყი და გარეთ არავინ გამოუშვა, შენ წადი შენის მოხელეებითა, ათიოდ მარჯვე კაცი თან წაიყვანე დაიჭირე და ჯელ შეკრული აქ მომგვარე.

მამასახლისი.

ბატონი ბძანდები შენი ჭიიმე. (გავა მარჯვნივ)

მოურავი.

(ქალებს) დედანო! თქუჴნ გარეთ ეზოში მოიცადეთ და თქუჴნი ქმარი რომ მოიყვანონ თქუჴნც თან შემოჴყევით.

ქალები.

(ერთათ) ბატონი ბძანდები შენი ჭირიმე (თავს დაუკვრენ და გავლენ.)

გამოსვლა 11.

მარტო მოურავი

(პუბლიკას) თუ ღმერთმა ინება და ჯელში ჩავიგდე ის აზნაური მე უჩვენებ იმას სეირსა, მამაჩემი ნუ წამიწყნდება სწორეთ ანწუხზედ არის ჩამოსაცმელი. თქუჴნი ჭირიმე ასე ღეთის უშიშრობა როგორ იხმაროს კაცმა რაც იმ ავაზაკს მოუქმედებია აიპე, აიპე, აიპე, სწორეთ ყურებში თითებ დასაცობი საქმე არის.

გამოსვლა 12.

იგივე და გზირი.

გზირი.

(შემოვა მარჯვნივ და მოახსენებს.) ბატონო მოურაო შენი ჭიიმე, როგორც აქედან გავედით ის აზნაური სადა-ლაქოდგან გამოვიდა, ცოლებმა დაგვანახვეს მაშინვე დავი-ჭირეთ ხელები შეუკარით და მე აქ გაახელი თქუჭნთან მოსახ-სენებელათა.

მოურავი.

ბარაქალათ, მერე რაუყავით.

გზირი.

მამასახლისს მოჰყავს შენი ჭიიმე.

მოურავი.

მაშ მე ერთი შიგნით შევალ ცოტა საქმე მაქვს და სანამ შემოვიდოდე აქ მოაცდევინე.

გზირი.

ბატონი ბძანდები შენი ჭიიმე (მაშიებს გაუსწორებს და მოურავი გავა მარცხნივ.)

გამოსვლა 13.

იგივე, მამასახლისი, სვმონ და იმისი ცოლები.

მამასახლისი.

(შემოვა წინ მოჰყავს სვიმონი კლავებ შეკრული და უკან

მოსდევნ იმისი ცოლები.)

ქეთევანა.

არა შე ლუთის მტერო სად იმალებოდი და ჩემს ცოდუ-
აში რათა სდგებოდი, აბა ვის ამარა გამიშვი.

ვარდხათუნ.

ურ ფახავ ურის ფახჩერ,²³ უშენოთ ლოგინში რამტელი
შიში და სიცივე გამამივლია, ახლა ვნახოთ შენი პატასხანი²⁴ რა
იქნება.

მელანია.

აბა ჰო ვეჟო სადანა იმალებოდი შოუბედურო, სადანა
წოუხვიდოდი შენი ბედის ამნერს, ანი ქუჭ კი გაეზი მახეშიდ.
აბა თუ გუარიანი კაცი ხარ თავი გეიტანე.

თამარა.

აიდა საძარ ქებალა²⁵ კაი ლაგუ²⁶ სენა ყოფილხარ, სად
იყავ სე ოძახქორო, ბაჩისტა²⁷ ახლა ვნახოთ რაუზმენ სენა,
დამართისტა დაარცონ კარგი იქნება.

სკმონ.

(გადახედამს ცოლებსა და თვალეზ გადატრიალებით)
განყდეს თქუწნი ქოქი, განყდეს.

23 [სომხ.] – სად გაიქცი? სად წახვედი?

24 [სომხ.] – პასუხი

25 [ოს. დახაჟარ ქებალათ] – ოჯახი დაგენგრეს.

26 [ოს.] – კაცი

27 [ოს.] – აქ: გადაგეხდება.

გამოსვლა 14.

იგინივე და მოურავი.

მოურავი.

(შემოვა მარცხნივ შეხედავს სკმონს გაჯავრებით)

სკმონ.

ბატონი მოურავი ადლეგძელა ღმერთმა.

მოურავი.

შენც შეგარცხვინა ღმერთმა და შენი გამარჯვებაცა!

სკმონ.

რათა შენი ჭიიმე, რა დამიშავებია.

მოურავი.

(შეტევით) ხმა ჩაინყვიტე შეურცხო (გზირს) გზირო!
ნადი მდივანსა და მსაჯულსა სთხოვე აქ მობძანდნენ რომ ამი-
სი სამართალი გავაბჭობინო.

გზირი.

ბატონი ბძანდები შენი ჭიიმე (გავა მარჯვნივ.)

მამასახლისი.

ბატონო მოურავო შენი ჭიიმე, ასე გამიჭირვეულდა
თქუჭნი რისხუა არა მაქუს რომ კინალამ ზედ შევაკვდი, ძლივს
წამოვიყვანე. ვითომ ამაში ქრისტიანობის ნიშან წყალი კიდევ

იპოებოდეს თუ.

სკმონ.

(იქით) აი გაგიწყრეს ღმერთი, ეს უფრო გადამირევს ამ მოურავსა.

მოურავი.

არა შე ურცხო რატომ არ მოდიოდი.

სკმონ.

ბატონო ტყუილათ მოგახსენებს ამას კი ნურას დაუჯერებთ, მოხუცებულია თავში ნახევარ ტვინი აღარ ექნება, კარგათ მოგეხსენებათ კაცი რაკი მოხუცდება სისხლი გაუშრება, აბა სისხლ გამშრალს კაცს რალა ჭკუა ექნება შენი ჭიიმე.

მამასახლისი.

(შეტევით) რაო რაო!

მოურავი.

(სკმონს) შეხე შეხე ამ ურცხვსა რაებსა ლაპარაკობს ჩემს წინა.

გამოსვლა 15.

იგინივე მსაჯულ მდივანი და გზირი.

გზირი.

(შემოვა მარჯვნივ მოახსენებს.) ბატონო გიახლებიან ვისთანაც გამგზავნე შენი ჭიიმე. (თითონ ისევ გავა მარჯვნივ)

მოურავი.

გადმოვა ტახტიდან და მიეგებება კარებში.

მდივან მსაჯული.

(შემოვლენ მარჯვნივ და თავს დაუკვრენ.) მოურავს ვახლავართ.

მოურავი.

ბატონებს ვახლავარ მობრძანდით თქუჴნი ჭიიმე ტახტზედ დაბძანდით (სამნივე დასხდებიან ტახტზედ.)

დავით.

ეს ის აზნაური გახლავსთ ოთხის ცოლის ქმარი.

მოურავი.

ის გახლავს შენი ჭიიმე.

გრიგოლ.

(სკმონს) უნდა გრცხვენოდეს შე ლუთის უშიშარო.

მამასახლისი.

ბატონებო! ერთს სიტყუას მოგახსენებთ თქუჴნი ჭიიმე და ნუ განმირისხდებით, ერთი ცოლი მყუანდა, თქუჴნი რისხუა არა მაქუს ასე შემაჭირვა, რომ თუ მალე არ მამკდომოდა თავს დამარჩობინებდა და ეს ოჯადაცეული (სკმონზედ ჴელს მიიშვერს) როგორ უძღლებს ოთხოთხს ცოლსა. (სიცლით) აიპე, აიპე, სად შეუყრია ამ ოჯახქორსა ერთი ნახირი ცოლი

ე... დასწყევლოს ჩემა იესო ქრიტემა (მსაჯული მდივანი და მოურავი იცინიან ამ თქმაზედ.)

მოურავი.

(სემონს დაანახებებს თავის ცოლებზედ) ესენი ვინ არიან?

სემონ.

ჩემი ცოლები გახლავან შენი ჭიიმე.

მოურავი.

მერე ოთხოთხი რა ანბავიაო.

სემონ.

სახელი ოთხი ჰქვიანთ შენი ჭიიმე მაგრამ ერთათ კი არა ღირან (პუბლიკას) მე მესხუთესაც ვეპირებოდი და ეს ოთხსაც მიშლის.

მოურავი.

რას მიჰქარავ, როგორ თუ არა ღირან.

სემონ.

აი ესე შენი ჭიიმე, კი ნუ გამირისხდები, ერთი ლამაზი ქალი მიბოძე ცოლათა და ამ ოთხივეს შენ მოგართმევ.

მელანია.

ვუბედურო, მაშინ კაი ვიყავ რომ მეუმბებოდი ალვის შტო ხარო, ალვის.

ქეთევანა.

მაშინ ხომ კარგი ვიყავ რომ მეუბნებოდი ნეტავი შენთან მამკლაო.

ვარდხათუნ.

(ორის ჴელით ქოქოლას მიაყრის) ვუი ქუ აჩკინ, არაჯ სირუნერ, ჴიმა ფისიმ.²⁸

თამარა.

აიდა ქუჯი ჴირტ,²⁹ სენ არ უთხარი სენ ლამაზიო.

სუმონ.

(ცოლებს გადახედავს). განყდეს თქუჴნი ქოქი.

დავით.

(სუმონს) მამაჩემი ნუ ნამიწყდება დასარჩობი ხარ შენა.

სუმონ.

რათა შენი ჴიიმე რა დამიშავებია.

გრიგოლ.

(შეტევით) სუ შე არამზადავ, შე შე ქრისტიანობის წესის დამარღვეველო, არა გრცხუჴნიან რომ კიდევ ლაპარაკობ.

სუმონ.

28 [სომხ.] – ვაი შენს თვალებს, ადრე გიყვარდი, ახლა ცუდი ვარ.

29 [ოს.] – ძაღლიშვილო.

რათა შენი ჭიიმე, რისა უნდა მრცხუწნოდეს, რატომ არ მიბრძანებთ ჩემს დანაშაულსა თუ რა არის.

მოურავი.

ერთი შეხედეთ ამ ურცხვსა თუ ხმა ჩაიწყვიტოს, დაშავება მეტი რაღა იქნება ოთხი ცოლი ერთათ შეგირთავს.

სკმონ.

ეგრა დანაშაულია შენი ჭიიმე, ქრისტიანს კაცს სამი ცოლის შერთვის ნება ხომ აქვს.

მოურავი.

ეგ როცა ერთი მოუკვდება მეორეს შეირთავს, მეორე მოუკვდება მესამეს, და შენ სულ ერთათ შეგირთავს.

სკმონ.

ბატონო ვის რა ენაღვლება რომ ჩემი ნება მოცემული ცოლები ერთათ შევიერთო, ვითომ დამხოცია და თითო თითოთ შემირთავს. (პუბლიკას) ამისთანა იქნება რამე რომ ასე უსამართლოთა მტანჯვენ.

მოურავი.

ეგ ვსთქუათ ეგრე იყოს, მეოთხე ცოლი რაღაა.

სკმონ.

(აჩვენებს თამარაზედ) ესა.

მოურავი.

ჰო სწორეთ ეგა.

სუმონ.

ამის ცოლობას ძალა როდი აქუს, ოსურათა მყავს ურატით შერთული.

მოურავი.

(მსაჯულ მდივანს გაკვირვებით) ბატონებო! ერთი გაუგონეთ რაებსა ლაპარაკობს.

სუმონ.

რაებსა ვლაპარაკობ შენი ჭიიმე თუ სწორეთ გაასამართლებთ მე დანაშაული არა მაქუსრა.

მოურავი.

(შეტევით) ხმა ჩაინყვიტე შეურცხო (მამასახლისს) მამასახლისო! პირში ალიკაპი ამოზდე რომ აღარ ილაპარაკოს, გაიყვანე დაამწყვდიე სანამ გავასამართლებდეთ და შენ ისევ აქ შემოდი.

მამასახლისი.

(ამოსდებს ალიკაპსა და რომ გაიყვანს მარჯვნივ თითონ ისევ შემოვა.)

ცოლები.

(სუმონს მიმავალს) ჰე, ჰე, ჰე, ეგრე გირჩევენინან.

მოურავი.

(ქალებს) დედანო! თქუჲნ გარეთ მოგვიცადეთ სანამ ჩუჲნ განვჰსჯიდეთ, და თქუჲნი ქმარი რომ შემოვიყვანოთ თქუჲნც თან შემოჰყევით.

ქალები.

ბატონი ბრძანდებით თქუჲნი ჭირიმე (გავლენ მარჯვნივ.)

მოურავი.

(მსაჯულ მდივანს) აბა რას ინებებთ ბატონებო იმისი დასჯისას?

დავით.

ჩემი ჰაზრი ეს არის, იმ აზნაურს ქუდი გადმოუბრუნოთ და თავზედ ისე დავხუროთ, მერე პირუკულმა შევსვათ ვირზედა და კუდი ჳელში მივცეთ, ჯერ ქალაქი შემოვატაროთ რომ ყველამ გაიგოს იმისი დანაშაული, მერე გავიყვანოთ ქალაქს გარეთა და ჩავაქვაოთ.

გრიგოლ.

ვგონებ ესე სჯობდეს, შაყა ვაქნევინოთ ოთხათა და ოთხივ კუთხივ სამ დღემდისინ ქალაქში დავაკიდებინოთ, მერე ჩამოვადებინოთ და ლეში მძოვრისათჳს მივაცემინოთ.

მოურავი.

ბატონებო! თუ თქუჲნც თანახმანი გამიხდებით მგონია ესა სჯობდეს: ქრისტიანი კაცი არის სულს ნუ წაუნყმედთ,

ორივ თვალეზი დავსთხაროთ და სიკუდილამდინ ცოდვის მო-
სანანიებელად მონასტერში გავგზანოთ, და თუ იმისი ქონება
ამოჩნდეს რაჲმე, ცოლებს გაუნანილოთ საზრდოთა.

მსაჯული და მდივანი.

ეგ ძალიან კარგი სჯა გახლავსთ, ეგრე ავასრულოთ.

მოურავი.

მამასახლისო! გადი ის აზნაური შემოიყვანე, იმისი
ცოლებიც თან შემოასხი და ტარულასაც უთხარი რომ ქუჩაში
დაიყვიროს ხალხი სალაყბოზედ მოგროვდეს და იმის დასჯას
უცქირონ.

მამასახლისი.

ბატონი ბძანდები შენი ჭიიმე (გავა მარჯვნივ.)

მოურავი.

ბატონებო! თქუჴნმა მზემა მე კიდევ ის მიკვირს თუ
როგორ მოახერხა ერთათ ოთხის ცოლის შერთვა.

დავით.

გასაშტერებელია მამაჩემი ნუ ნამინყდება.

გამოსვლა 16.

იგინივე, მამასახლისი, სჯმონ, და სჯმონის ცოლები.

მამასახლისი.

(შემოიყვანს სჯმონს, ცოლები თან მოსდევენ და

მოურავს.) აი მოგართვი დამნაშავე შენი ჭიიმე.

მოურავი.

(ქალებს) დედანო! ჩუჴნი სამართალი ეს არის: თქუჴნს ქმარსა თავის შეცოდების სანაცლოდ თვალები უნდა დაეთხაროს და მოსანანიებლად სიკუდილამდისინ მონასტერში გაიგზავნოს, და თუ ქონება ამოუჩნდეს სადმე რამე თქუჴნ უნდა საზრდოთ გაგეწილოსთ.

ქალები.

(ერთათ) გმადლობთ შენი ჭირიმე, ძალიან კარგი სამართალი გახლავსთ.

სუმონ.

(ცოლებს) კარგი ღმერთმა მოგცეთ კარგი სამართალი ეგ იყოს. (მოურავს) ბატონო მოურაო შენი ჭიიმე, მე მაგ სამართლისა ყაბული არა მაქუს.

მოურავი.

ხმა ჩაინყვიტე, შენ ყაბულობას არავინა გკითხავს.

ტარულა.

(კულისას გარეთ ყვირის) ხალხნო! ყველანი სალაყბოზედ მოგროვდით და უცქირეთ აზნაურის სუმონ გვერდელაძის თვალების დათხრასა, ოთხის ცოლის შერთვისათუს. (სამჯერ დაიყვირებს.)

მოურავი.

ბატონებო! წავიდეთ ჩუჭნი განჩინება ავასრულოთ, მამასახლისო! წამოიყვანე ეგ აზნაური თანა. (გადმოვლენ ყველანი ტახტიდგან გადიან, თან მისდევენ სუმონის ცოლები და მამასახლისს მიჰყავს სუმონი, მარჯვნივ კარებთან რომ მივლენ შემოდის ნათესავი გვერდელაძისა.)

გამოსვლა 17.

იგინივე და ესტატე.

ესტატე.

(შემოვა მარჯვნივ კარით ქალაღდს მოსცემს მოურავსა და თავს დაუკრავს) ბატონი მოურავი ადექელა ღმერთმა.

მოურავი.

ეს რა ქალაღდია?

ესტატე.

მეფის ოქმი გახლავსთ შენი ჭიიმე.

მოურავი.

(მოვა წინ სცენაზედა თან მოჰყვებიან ყველანი და ქალაღდს მღივანს მისცემს) ბატონო მღივანო! თქუწნ წაიკითხეთ მამა თქუწნი ნუ წაგინწყდებათ, მე ცოტა თვალთ კარგათ არ მიჭრის.

მღივანი.

(კითხულობს) ჩუჭნო ტფილისის მოურაო იოთამ! თუმცა ჩუჭნის ოქმით გიბრძანეთ რომ აზნაური სუმონ გვერდელაძე

დაგეჭირა და ოთხის ცოლის შერთვისათვის დაგესაჯა, მაგრამ იმისი ნათესავი ესტატე ბურტყლაძე დაგვეაჯა იმისი დასჯის პატივებასა და ჩუწნც იმისი ერთგულის ნამსახურობის გამო აჯა მისი შვეისმინეთ და სუმონს დასჯა ვაპატივეთ უკეთუ ამ ოქმის მიღებამდის არ დაგისჯია, ხოლოდ გარდაასახლე ისა გურიაში თავისი ცოლებიც თან გაატანე და იცხოვროს იმათ-თანა. იმის ცოლებთაგანი მელანია ირაცხებოდეს კანონიერს ცოლადა რადგანაც პირველათ იმასთან არის ჯუარ-დანერი-ლი, მაგრამ სხუა ცოლებსაც ისეთს პატივს აძლევდეს როგორც პირველსა, ხოლოდ თავისის ცოდვის მოსანანიებლად, ყოველს კვირიაკესა ეკკლესიაში ორმოცს მუხლს მოიყრიდეს კირიე-ლეისონის თქმითა და ყოველს საუფლოს დღესა შესწირვიდეს ეკკლესიასა: ერთს შულოს ბანბის ნართსა, ერთს კვერცხს საკმელსა, ერთს სტილს წმიდა სანთელსა, ნახევარ ჩარექს ზეთსა, და ხუთს ფარასა. – აწე გიბრძანებთ ბრძანება ჩუწნი ესრედ გაასრულე...

სუმონ.

ღმერთო შენ განაძლიერე ბატონი მეფე!

მოურავი.

რადგანაც მეფეს უბძანებია შენის დანაშაულის პატივე-ბა ჩუწნ რალა შეგვიძლიან, მამასახლისო! გაუხსენი ჴელები.

მამასახლისი.

(გაუხსნის ჴელებსა.) მორჩი შვილო რალა, შენმა ბედმა იმუშავა. (ჩუმათ) აბა ჴელების გასახსნელი მამეცი რამე.

სუმონ.

(ჩუმათ) ხმა ჩაინწყვიტე თორემ ასეთს ნიხლს მოგცემ რომ მაღაყი გადაიარო, სულ შენგან ჩავარდი ამ ქირში.

მოურავი.

(ქალებს) დედანო! აი ჩამიბარებია თქუწნთვს თქუწნი ქმარი, და როგორც მეფეს უნებნია წადით და ერთად იცხოვრეთ.

ქალები.

(წაავლებენ სუმონს ჯელსა და მიათრევენ) აქ წამოდი და მაგ სიცოცხლეს დაგამწარებთ.

სუმონ.

(ყვირის) განყდეს თქუწნი ქოქი, ეს შეჩვენებულები მამკვლენ. (დაეშვება ფარდა.)

მოქმედება მეორე.

(სცენა წარმოადგენს შავს ზღუასა, ზღვის პირზედ ჭალასა და მარჯვნივ სუმონის სახლსა, შუა სცენაზედ ზღვის პირსა ზდგას ერთი გძელი ხის სკამი, ფარდა აიხდება და სუმონი გამოვა.)

გამოსვლა 1.

სუმონ.

თუმცა ჩემს მსაჯულებს თვალების დათხრას მოურჩი მაგრამ რა გამოვიდა, ოთხი ბაიყუში ერთათ ამკიდეს ცოლებათა და სიცოცხლეს მამწარებენ, ნეტავი ორი დღე კიდევ შეეგვიანებინათ ჩემს ცოლებს ჩივილი მაშინ ყველას მოვრჩე-

ბოდი, დუშეთში ერთი ქალი მყვანდა შეპირებული, ვენაცვალე იმას სულში ასეთი ლამაზი არის რომ კაცი იმისის ცქერით ვერ გაძლება, ის უნდა შემერთო ცოლათა და გავპარულვიყავით, მაგრამ ამ შეჩვენებულებმა ჩემმა ცოლებმა მომასწრეს და აქ წამომიყვანეს. ახ! თუ ერთი კიდევ ჩავიგდე საითმე ის ქალი მაშინვე კი ჯვარს დავინერ და გავიპარები, წიგნი კი მივწერე და აქ დავიბარე არ ვიცი მოვა თუ არა, მაგრამ მე იმას ისეთრიგათ უყვარვარ რომ ის უჩემოთ ვერ გასძლებს და უეჭველად აქ მოვა, ოჰ! თუ რა ბედნიერი ვიქნები რომ ისიც შევიერთო (ამდროს ისმის კარებიდგან ყვირილი სკმონის ცოლებისა.)

მელანია.

სკმონიკო! სკმონიკო! სკმონიკო ჰუ...

სკმონ.

(იქით) ხმის წყვეტა, (ცოლს) რეიო რეიო.

ქეთევანა.

სკმონ! სკმონ! სკმონ!

სკმონ.

(იქით) ლუთის რისხუა ლუთის რისხუა (ცოლს) რაგინდა.

ვარდხათუნ.

სიმონ-ბეგ! სიმონ-ბეგ! სიმონ-ბეგ!

სკმონ.

(იქით) ასტუნ კრაკ. ახტუნ კრაკ.³⁰ (ცოლს) ინჩგუზის.

თამარა.

ვოსიმონა! ვოსიმონა! ვოსიმონა!

სუმონ.

(იქით) აიდახაძარ, აიდახაძარ, აიდახაძარ, (ცოლს)
ჩიქანუს?

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) აქ შემოდი! აქ შემოდი! აქ
შემოდი! აქ შემოდი. აქა, აქა, აქა.

სუმონ.

(პუბლიკას) აი ჩემი ოჯახის ბედნიერება, რომელს
ერთს გაუგონო ამ გასაწყვეტებს (ცოლებს) მოვდივარ.

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) ჩქარა შემოდი... ჩემთან...
ჩემთან... ჩემთან...

სუმონ.

(იქით) შენც მამიკუდი, შენცა, შენცა, შენცა. (ცოლებს)
მოვდივარ ჩემის ოჯახის დამადგენლებო (იქით) მგონია უფრო
დამაქცევებო.

ცოლები.

³⁰ [სომხ.] – ღვთის ცეცხლი, ღვთის რისხვა.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) რას იგვიანებ აქ შემოდი მეტეი... ჩემთან... ჩემთან... ჩემთან...

სკმონ.

(ყურებში თითს დაიცობს და იქით) უჰ... უჰ... უჰ უ... განწყდეს თქუწნი ქოქი. შევიდე თორე გამფათვრენ.

ქეთევანა.

(გამოვარდება) რო გეძახი არ გესმის, აქ შემოდი თორემ არ ვიცი თუ რას გიზამ.

სკმონ.

მოვდივარ ჩემო სულის მტრედო! (იქით) უფრო ყვავო! (გაჰყვება.)

გამოსვლა 2.

სოფიო.

(შემოვა მარცხნივ მხარიდგან და პუბლიკას) საიდგან სად გადმოვარდი თქუწნი ჭირიმე, სად დუშეთი სად შავი ზღვის პირი, ამაზედ იტყვიან აი საიდგან სადაო, წმიდაო საბაო. (ამოოხვრით) მაგრამ ეჰ! სიყვარულს რა არ შეუძლიან სკმონს ასეთი წიგნი მოენერა ჩემთვისა რომ როგორც წავიკითხე უეცრათ გულში სიყვარული ისე აღმეგზნო როგორც ცეცხლის ალი, და უეცრათ აქეთკენ ისე გადმოვფრინდი როგორც ფრინველი. მე კი ავასრულე იმისი თხოვნა და აქ მოვედი მაგრამ არ ვიცი თუ ის როგორ აასრულებს თავის აღთქმასა და ან ოთხს ცოლს როგორ გარდურჩება. ეჰ! ჯვანი გავარდეს თუ ვერაასრულებს ერთი მაინცა ვნახავ და სიყვარულის სურვილს

მოვიკლავ.

გამოსვლა 3.

იგივე და სუმონ.

სუმონ.

(შემოვა მარჯვნივ კარით დაინახავს სოფიოს და შეკრთება) ოჰ! ჩემო გონებიდგან განუშორებელი სოფიო მოსულხარ გენაცვალე, ეხლა მითხრეს შენი მოსვლა მაგრამ როდი მჯეროდა, ამას რა მამაგონებდა ჩემო სააქაოს ცხოვრებავ თუ შენ კიდევ ჩემთანა გნახავდი.

სოფიო.

ვითომ რატომა, აი კაცები როგორ ურწმუნონი ხართ. მე კი ავასრულე შენი თხოვნა, მაგრამ აბა შენ როგორ აასრულებ ჩუწნს პირობასა?

სუმონ.

შენ დარდი ნუ გაქუს, სოფიო არ მამიკვდება მალე ავასრულებ.

სოფიო.

აბა როგორ აასრულებ, რას უზამ მერე ოთხს ცოლსა.

სუმონ.

ოთხივ შენ გენაცვალოს ჩემო სიცოცხლე!

სოფიო.

შენც გენაცვალონ მაგრამ, ჩუჭნი პირობის ასრულება კი ძალიან ძნელია.

სუმონ.

შენ რაც დაგარიგო ისე მოიქეც და ასრულება ადვილია.

სოფიო.

აი როგორც მეტყუვი ისე მოვიქცევი მაგრამ მე კი მეძნელება.

სუმონ.

(ყურში ჩუმათ და მერე მაღლა) ეს წიგნი იმას მიუტანე ვინც გითხარ და ყველას ის მოახერხებს, მაგრამ თუ გიყვარდე მოახლური ტანისამოსი ჩაიცვი რომ ან ჩემმა ცოლებმა, და ან სხვებმა ეჭვი არაიღონ ჩუჭნზედა.

სოფიო.

ბატონი ბძანდები (გამოართმევს წიგნს და გადის.) მშვიდობით ნახვამდინ! (გავა მარცხნივ.)

სუმონ.

(მისძახის) მშვიდობით ჩემო სულის მტრედო! მშვიდობით! (პუბლიკას) მართალს არ ვამბობდი, როგორი ლამაზი ქალია და კარგი გულისა, აი ჩემის გულისათვის საიდგან სად მოვიდა, ეგ როგორ არ შევიყვარო, აი მტლეთ დაედვენ მაგას ჩემი ოთხივე ცოლები (ამდროს ისმის სუმონის ცოლების კივილი.)

გამოსვლა 4.

(შემოცვივიან სკმონის ცოლები სცენაზედა და ზედიზედ უყვირიან.)

მელანია.

სკმონიკო! სკმონიკო! სკმონიკო ჰუ...

ქეთევან.

სკმონ! სკმონ! სკმონ!

ვარდხათუნ.

სიმონ-ბეგ! სიმონ-ბეგ! სიმონ-ბეგ!

თამარა.

ვოი სიმონა! ვოი სიმონა! ვოი სიმონა!

სკმონ.

(იქით) ღუთისა და ბატონის ქარ ცეცხლი თქუჴნა, ხმის ნყვეტა. (პუბლიკას) ჩავარდი ცეცხლში (ცოლებს) ჩემო სულის კრავებო (იქით) მგონია უფრო ყვავებო (ცოლებს) აბა რომელს გაგიგონოთ.

ცოლები.

(ერთი ერთმანერთზედ და ზედიზედ) ბრძანება ისე გაქვს მოცემული მე უნდა გამიგონო, მე უნდა გიყვარდე, მე უნდა პატივი მცე მე, მე, მე.

სკმონ.

(იქით) შავი ჭირი შავი ჭირი, შავი ჭირი, (ცოლებს) რა-გენაღვლებათ ვისაც რა გქონდესთ სათქმელი ჯერ ერთმა სთქუათ, მერე მეორემ, მერე მესამემ, და მერე მეოთხემ.

მელანია.

ეგე რამ გათქმევია შოუბედურო, ანი სხუას რას დავეძებ, უნინ მე შეგირთავარ, მე უნდა მელაპარაკო და პატივი მიქნა.

სკმონ.

მე მაგაზედ თანახმა ვარ, რომ სხვებზედ პირველი პატივი შენ გეკუთვნის.

ვარდხათუნ.

(იქით) ინჩე ასუმ ტუტუც ხოჩე.³¹ (ქმარს) რაო რაო? პირველი რას ჰქვიან, ეგ რომ უნინ შეირთო ჩუჭნი რა ბრალია, საქმე ჩამამავლობაზედ არის, მე ქემხას ქალმა ვარ!

სკმონ.

(იქით) არიქა შემოუტია სომხის ქალმა და ვილა დააჩუმებს.

ქეთევანა.

ჩამამავლობა რასა ჰქვიან საქმე სიყუარულია, მე ჩემი ქმარი ძრიელ მიყუარს.

31 [სომხ.] – რას ამბობ, ტუტუცი ხომ არა ხარ.

თამარა.

ვო ქეთევანა! მეც განა არ გიყვარს.

მელანია.

მე უმფრო ძრიელ მიყვარს.

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) მე უფრო მიყვარს, მე, მე, მე.

სუმონ.

(იქით) გრ... რ... რ... რ... რ... არიქა აირია მონასტერი...
მოდის და ახლა თქუჴნლა დააჩუმეთ ესენი.

მელანია.

ისტე მიყვარს რავარც თეთრი გომიჯი.

ქეთევანა.

მე სიყუარულით გულში ცეცხლი მეგზნება.

ვარდხათუნ.

ის ესტი სირიმ³² როგორც ბულბული ვარდი.

თამარა.

ისე გიყუარს სიმონა როგორც თბილი ხაბიზგინა.

32 [სომხ.] – ისე მიყვარხარ.

სკმონ.

მე დიდათ მოხარული ვარ რომ თქუწნში ეგრეთი ჩემი სიყუარული იპოება (იქით) რომელი დაუჯერო ამ გასანყვეტებსა, როცა თვალებსა მთხრიდენ მაშინ ყველას უხაროდათ, და ახლა კი ყველას ჩემთვის სიყუარული უმჟავდებათ. (ცოლებს) გამიგონეთ საყვარლებო! მე ჰაზრიდგან მიმეფარა თუ თქუწნ ოთხნი მყუნდით, ან თუ ჩემი სიყუარული თქუწნში ეგრე განწილული იყო. უძვირფასესნო ჩემნო! მართლ-მსაჯულე-ბამ ინება ჩემი დაჯილდოება თქუწნთან შეკავშირებითა ჩემის ოჯახის გასაბედნიერებლად (იქით) მგონია უფრო დასაქცევლად (ცოლებს) ამისათვის მე მსურს თქუწნში იპოებოდეს თანახმაობა, დაბძანდით რამოგახსენოთ: (სკამს მოიტანს წინა) დაბძანდი ჩემო მელანია! დაჯექ ჩემო ქეთევან! ჰამეცექ ნსტირ³³ ვარდხათუნ! სპათ ვოი თამარა! (დასხდებიან) თუ ჩუწნ სწორეთ განვსჯით თქუწნ ყველანი სტყუით ჩემთანა რომ გურიელთან მიჩივლეთ და აღარ დამაცალეთ თითოთითოთ მენახეთ, მაგრამ აღარ მოვიგონებ წარსულს საქმესა, ვისიამოვნებ თქუწნით რომელიც მებოძეთ მე წყალობად, (იქით) მგონია უფრო რისხუად. (ცოლებს) უკეთესი სიამოვნება რა იქნება ჩემთვის რომ ყოველთვის ისე ვხარობდე თქუწნზედ, როგორც დღესა.

ცოლები.

(ფეხზედ ადგებიან და თითო თითოთ.)

მელანია.

აჰა ახლა ქვეც კი მეიგონე ჩემი სიყვარული, შენამც გენაცვლება-მთქუა შენი მელანია.

33 [სომხ.] – მობრძანდი, დაბრძანდი.

ქეთევანა.

ეგრე თქვი ჩემო გაბადრულო მთვარევ.

ვარდხათუნ.

აი ქუ მატალ³⁴ სიმონჯან! ენპეს ასა³⁵ გენაცვალე.

თამარა.

ცემი ქმარი ხორზე ლაგუ,³⁶ მოიტა ყელზედ მოგეხვიო
(ეხვევა.)

ცოლები.

(ერთი ერთმანეთზედ და ზედიზედ) მოდი მეც მოგეხვიო
(ეხვევიან.)

სუმონ.

ოჰ, ოჰ, ოჰ, კარგი მოიცადეთ გეთაყვანეთ ვიცი რომ
ყველას გიყვარვართ.

ცოლები.

(ჩამოეხსნებიან.)

სუმონ.

დაბძანდით რა მოგახსენოთ.

ცოლები.

34 [სომხ.] – შენ გენაცვალე.

35 [სომხ.] – ასე თქვი.

36 [ოს.] – კარგი კაცია.

(დასხდებიან.)

სკმონ.

აბა ახლა საზღოობისათუს ვიზრუნოთ.

ცოლები.

აბა გვიტხარი.

სკმონ.

ყოველს სახლის ხარჯს რაც კი მოგვინდება სულ მე ვტვირთულობ (დაანახვებს დეკორაციას⁴) აი ამ საჯლებსაც თქუჴნის თვალით ხედავთ შეძლებაც სამყოფი მაქუს. ერთის სიტყვით თქუჴნ არაფრის ნატრულს არ გაგხდით, აბა მითხ-ართ თქუჴნში რომელს უფრო გიხდებათ კაბა რომ ყველას იმისთანა გიყიდოთ.

ცოლები.

(ფეხზედ ასდგებიან და ერთი ერთმანერთზედ) მე უფრო მიხდება, მე, მე, მე.

ვარდხათუნ.

ჩემმა უფრო ყველაზედ მოსახდენია.

სამი ცოლი.

(ერთი ერთმანერთზედ) ჩემი უფრო ყველაზედ მოსახდენია,
ჩემი, ჩემი, ჩემი.

სუმონ.

კიდევ შეჰქენით ყვირილი (შეუტევეს) ჩუმათ.

მელანია.

ანი ეგე ვის უთხარ. რავა დამაჩუმებ შო უბედურო, უმფრო ქვეც ვილაპარაკებ.

ცოლები.

(სამნი ერთათ და ზედიზედ) უფრო ვილაპარაკებთ, ვილაპარაკებთ, ვილაპარაკებთ.

სუმონ.

(დაყვირებით) დაჩუმიდით თქუც ჩემო სახლის ბაიყუშებო.

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) გაიგონეთ რა გვითხრა, ბაიყუშებო, ბაიყუშებო, ბაიყუშებო.

სუმონ.

(ხვეწნით) ჩემო ანგელოზო მელანია! ჩემო თაიგულო ქეთევან! ჩემო მთვარევე ვარდხათუნ! ჩემო ვაჩილავ თამარა! დაჩუმიდით გეთაყვანეთ (იქით) მეთაყვანეთ და მენაცვალეთ (ცოლებს) აი რაგითხრათ.

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) გვითხარ.

სკმონ.

დაბძანდით მოგახსენებთ.

ცოლები.

(დასხდებიან.)

სკმონ.

(იქით) ძლივს არ დავაჩუმე ეს გასაწყვეტები, რა კარგი სასიამოვნონი არიან როცა კი ჩუმად არიან (ცოლებს) ახლა ჩუქნ ხომ საზღოობა გვინდა, აბა თქუწნში საჭმელის მოხარშვას ვინა ტვირთულობს.

მელანია.

მე მეხარშე არვარ ვინც ქვე უნდა მოხარშოს არ დავეძებ, მარა სუფრაზედ კი მზა მომერთვას ღომი და მწვრები.

ქეთევანა.

არც მე ვარ.

ვარდხათუნ.

ჩემი გუარში ხაშაპანი³⁷ არვინ ყოფილა და არც მე გავხდები.

თამარა.

(წელებს იქნევს) ნაი, ნაი, ნაი, ნაი, ნაი.³⁸ მე არ მოხარსე აზნაურის ცოლია.

37 [სომხ.] – მზარეული

38 [ოს.] – არა

სუმონ.

მაშ ცარიელი სიყუარულით ხომ ვერ დავძლებით, ქამა არ გვინდა.

მელანია.

ვერ გეიგე შო უბედურო მე მხარშაობას ვერ ვიქ ვერ.

ცოლები.

(სამნი თითო თითოთ და ზედიზედ) არც მე ვიქ, არც მე, არც მე, არც მე.

სუმონ.

(ხვეწნით) მელანია შენ აკი კარგი იმერული მწვრები იცი აბა ერთი ქათამი შეგვინვი ბრონეულით.

მელანია.

იქანა იმერეთი იყო და აქანა გურიიაა, არ ვიზამ არ და არ!

სუმონ.

ვარდხათუნ! შენ ხომ კარგი ფლავის მოხარშვა იცი, აბა ერთი შულავრულათ მოხარშე.

ვარდხათუნ.

მაშინ ვიცოდი როცა ჩემთან ქმარმა არ იყო, ეხლა რათ გავხდები ხაშაპანი ქმარი უნიმ.³⁹

39 [სომხ.] – მზარეული ქმარი მყავს.

სუმონ.

ვოთამარა! შენ რაღას იტყვი.

თამარა.

მე არც ხანაპური გააკეთე და არც საბიზგინა გამოაცხე, ჯელები დაგენვის.

სუმონ.

ქეთევან! შენ ხომ კარგი გულისა ხარ შენ მაინც მოხარშე ხომე გეთაყვანე.

ქეთევანა.

მე არავისი მზარეული არ გახლავარ.

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) არც მე ვარ, არც მე, არც მე.

სუმონ.

მაშ ჩუზნ ჭამა არ გვინდა.

ქეთევანა.

შეძლება გაქუს მზარეული დაიჭირე და იმას ახარშვინე.

სუმონ.

(ამოოხვრით) კარგი ვიშოვნი მეტი რაღონეა, აბა საჭმელის საქმეს მოვრჩით ჩემს ტანისამოსს ვილა შეჰკერავს.

ქეთევანა.

მე თითი დუტკომ წამიხდინა ნემსს ვერ ვიხმარებ.

მელანია.

ანი მე ხატს დოვპირდი ოლონც ჩემი ქმარი მაპოვიე მთქვა და მის დღეჩიდ ნეფსი არ ვიხმარო მთქუა.

ვარდხათუნ.

ჩემი გუარში დერციკმა არავინა ყოფილა და არც მე გავხდები.

თამარა.

მე არც ცუყა გააკეთე და არც პანინი მოქსოვე, ზელები გეტკინება.

სუმონ.

ერთის სიტყვით თქუწნ ერთმანერთის შურით არაფრის გაკეთება არ გინდათ.

ქეთევანა.

არიცი მარტო მე რომ გყოლოდი ცოლათა ყველას მე გავაკეთებდი.

ვარდხათუნ.

ქმარმა იმიტომა ვქენი ჩემთუსა რომ ახჩიკ-პარუნათ⁴⁰ უნდა ვიჯდე.

40 [სომხ.] – უფროსად

ცოლები.

(სამნი თითო თითოთ და ზედიზედ) მეც უნდა ვიჯდე, მეცა, მეცა, მეცა.

სკმონ.

(იქით) აი შავი ჭირი გეცათ, გეცათ, გეცათ.

ვარდნათუნ.

ბევრი ლაპარაკით გლუხსმი ცავეცრუდა,⁴¹ დერციკმა იშოვე და ყველა შესაკერი იმან ჰქნამს შენთვინა.

სკმონ.(იქით) აი გადაგინყდეთ და გადაჰყევით თანა კაინუგემს თქუჴნ მე მაძლევთ (ცოლებს) კარგი, ერთი დუშელი ქალი არის აქა მკერაობაც კარგი იცის და მზარეულობაცა იმას დავიჭერ (პუბლიკას) ამათმა გატიელებამ ამ ნაირის მხნეობით ჩემს ოჯახს ფეხზედ დაადგენენ (ცოლებს) მაშ იმიტომ შეგირთეთ რომ ცუდათ ისხდეთ და იქეიფოთ? (პუბლიკას) ვნახოთ თუ ამათ ფეხები როგორს მახეში გაჰყონ.

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) არიცი უნდა ვიქეიფოთ.

სკმონ.

(ამოოხვრით) კარგი თქუჴნი ნება იყოს, ახლა თუ გნებავთ მიბძანდით ნყლის პირისაკენ და ისეირნეთ.

მელანია.

41 [სომხ.] – თავი ნუ ამატკიე.

(წაავლებს ჯელსა) ანი მომე ჯელი და ნემიტანე.

ვარდხათუნ.

(მისწვდება) ინძელ ტურ ძერ.⁴²

ქეთევანა.

(მივარდება) მეც მამეცი ჯელი.

თამარა.

მოიტა კლავი სეოჯახქორო.

სუმონ.

აბა რომელს ერთს მოგცეთ ორი ჯელის მეტი ხომ არა მაქუს, მოდით თუ გინდათ ზოგმა ცხვირსა და ქოჩორზედ მამ-ჭიდეთ ჯელი.

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) რამენაღვლება ერთი ჯელი კი მე მამეცი და (მიეხვევიან და ეწევიან.)

სუმონ.

გამიშვით ნუ მამკალით თქუჴ გასანყვეტნო.

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) ნეტავი არ გვეპრინე-ბოდე (მიინევენ წყლის პირისაკენ, სუმონ ნაუა ჯელიდან და გაექცევა, დასდევენ ცოლები უკან დასაჭერათა და გაუვარდე-

42 [სომხ.] – მომეცი ხელი.

ბა მარჯვნივ კარით და გაჰყვებიან თანა.)

გამოსვლა 5.

სოფიო.

(შემოვა მარცხნივ საჩქაროთ) სუმონ! სუმონ! აღვას-
რულე რაც მითხარი (მიიხედავს სუმონს რომ ვერ დაინახავს
გაკვირვებით) უი გენაცვალეთ სად წასულა.

გამოსვლა 6.

იგივე და სუმონ.

სუმონ.

(შემოვა მარჯვნივ ქასქასით.) ძლივს არ წაუველ
ჯელიდგან იმ გასაწყვეტებსა (დაინახავს სოფიოს) ოჰ სოფიო!
მოსულხარ გეთაყვანე ჩემო სულის ნუგეშო! ჩემო სიამოვნებავ,
თავს შემოგველონ ჩემი ოთხივ ცოლები.

სოფიო.

(განაზებით) აი როგორ ჩქარა მოვედი.

სუმონ.

(აღერსით) რასაკურველია შენ ჩქარა მოხვიდოდი ჩემო
სწრაფო მიმინოვ! ჩემო ნოეს მტრედო!

სოფიო.

ეგ ყველა კარგი მაგრამ, აბა მითხარ ჩუჭნს საქმეს რო-
გორ აასრულებ.

სუმონ.

(სიცილით) ჩემთან ყოფნა არ გინდა გეთაყვანე, შეგიყვან სახლში გოგოთა.

სოფიო.

(გაოცებით) რაო, გოგოთა... (ტირილით) იმიტომ მა- მიყვანე დუშეთიდგან აქა რომ შენს ოთხს ბაიყუმს ცოლებს მამსახურო, ვაჟ ჩემი ბრალი რატყუილათ დაფშვერი გზაზედ სიარულითა, განა არ ვიცოდი რომ კაცები სულ აგრე მაც- დურები და ქალების გზის ამრევეები ხართ, დაუნდობლები და შეუბრალებლები, ვაჟმე მშობელო რას ალაგს ჩავვარდი, ოჰ! ამ ხმის გამგონეს რატომ მინა არ დამფარავს (გული მისდის და მიდის წასაქცევათა.)

სუმონ.

(დაიჭერს და ხვენწით) არა გეთაყვანე სოფიო! გეხუმ- რებოდი შენმა გაზდამ გეხუმრებოდი, გული მოიბრუნე სულო შენუ მამიკვდები გეხუმრებოდი, გეთაყვანე გული მოიბრუნე, გოგოთ კიარა იმათს ქალბატონათ მინდინარ.

სოფიო.

(ცოტას ხანს უკან გულის მობრუნებით) თუ მეხუმრე- ბოდი აბა მითხარ როგორ აასრულე ჩუწნს აღთქმასა.

სუმონ.

წელან შენ რომ წიგნი გაგატანე ის მეგემე არის და ჩემი დიდი მეგობარი, რადგანაც შენ აქ მოსვლას მოგელო- დი ამისთვის წინათვე გავტეხილვარ მე იმას ამ ჩუწნს საქმესა,

პირობა მამცა როცა დრო ჩაიგდოთ მოდით გემში ჩაგსხამთ და ტრაპიზონში გაგიყვანთო აბა იქიდგან ვინ გამოგვიყვანს გენაცვალე. შენ ცოტა მოთმინება გასწიე, მე ჩემს ცოლებს ისე დავარწმუნებ ვითომ სახლში გოგოთ შეგიყვანე და შენც ისე მოიქეც რომ არაფერს მიგვიხვდენ ჩემი ცოლები, მერე როცა დრო ჩავიგდოთ გავიპაროთ ჩავსხდეთ გემში და წავიდეთ.

სოფიო.

მართლა გეთაყვანე, ეგ ძალიან კარგი ჰაზრია მოდი ერთი მოგეხვიო (ეხვევიან ერთმანერთსა.)

გამოსვლა 7.

იგინივე და მელანია.

მელანია.

(შემოვა მარჯვნივ დაინახავს იმათ ნახვევს და დაიკვივლებს) უი... სკმონიკო! აპა მაგა რაიზამ შოუბედურო.

სკმონ.

(უეცრათ მოშორდება და შეშინებით) ვინა მე... არაფერსა შენუ მამიკვდები (იქით) აი დასწყევლა ღმერთმა საიდგან გამოჩნდა (მელანიას მოფერებით) ოჰ! შენა ხარ მელანია, ჩემი ოჯახის მასურნელებელი ყვავილო (იქით) მგონია უფრო ამაყროლებელი.

მელანია.

ჰო, ჰო... უბედურო, უბედურო, მეითრიე ენა გაცვეთილი ძელივით. (შეტევით) რა უზამდი მაქალს?

სუმონ.

არაფერსა შენმა სიცოცხლემ, გოგოთ ვიჭერ და ფასს ურიგდები.

მელანია.

სწორა მითხარ, სწორა, ისტე ახლო რავა ეტკუპოდი.

სუმონ.

(იქით) ეს ძალიან შინაგანს კითხუაში შედის, ის კი არცის რომ ამისი ფჩხილი მირჩევიან ოთხივე ცოლების თავსა (მელანიას) ვარიგებდი სახლში როგორ მოიქცეს რომ შენ გესიამოვნოს.

მელანია.

ეგე კაია მარა არღა გნახო ისტე ახლო შეტკუცვილი თვარა, ზე შოუყენებ კონტოხტს და გადავარონიებ ქართლშიდ.

სუმონ.

არა შენნუ მამიკვდები როგორ გავბედავ.

მელანია.

ანი შენ გოგო! ნედი სამზარეულოშიდ ღომი უხარში არ მეგივიდეს და ღორის ფეშხო უწვავი თვარა ვა შენს ყოფას, არღა გნახო სვიმონიკთან ისტე ახლო შეტკუცული თვარა მთლა გაგტანჯავ.

სოფიო.

ბატონი ბძანდები ქალბატონო! (მიმავალი იქით) შენი თავის გახეთქამა კარგი ღომი მე შენ მოგიხარშო (გავა მარჯვნივ.)

სუმონ.

ახლა ხომ გოგო გიშოვნე ჩემო მელანია, დაჯექ და სულ იქეიფე.

მელანია.

ეგე კაია მარა კი არ მიაძება რომე ჩემს გარდა სამი ცოლი ქვეც სხვა გყავს.

სუმონ.

მე უფროც არ მიაძება, მაგრამ ეხლა რაღა გაენწყობა.

მელანია.

აწი თუ არ გაიძებოდა რავა ირთავდი ისტე ბრიყულა მისთანა უგვანს ცოლებს.

სუმონ.

შენ რა გენაღვლება, შენს სიყვარულს ხომ იმათზედ არ გავცვლი, მერწმუნე ჩემს გულზედ შენის მეტი ვერავინ იუფლებს.

მელანია.

აწი მართლა მეუმბები, შენამც გენაცვლება შენი მელანია მთქვა, აპა, მოდი დაგლოშნო (მოეხვევა.)

გამოსვლა 8.

იგინივე და ქეთევანა.

ქეთევანა.

(შემოვა მარჯვნივ და ნახვევს რომ დაინახავს) იე, იე, იე,
ძალიან კარგია, ძალიან საუცხოვოა.

სუმონ და მელანია.

(უეცრათ მოშორდებიან ერთმანეთსა.)

ქეთევანა.

კარგი ბატონო! ერთმანეთს ნუ შორდებით, შეექცით,
შეექცით.

მელანია.

ანი კაი მიქნია თუ შევექცევი შენი ქვე მეშინიან თუ.

ქეთევანა.

თავი ქვისთვინ გიხლია, ჩემი ქმარი შენ დაისაკუთრე.

მელანია.

რავა სულელურათ როხამ შოუბედურო, ვერ გეიგე
მოურავმა რავა წეგვიკითხა ვოქმი, ანი პირველი მევარ რავ-
არც მინდა ისტე მევიხდენ.

ქეთევანა.

პირველი, შენი თავის გახეთქამა მე კი ჯუარ დანერილი

ცოლი არა ვარ თუ.

მელანია.

ვუბედურო, ვუბედურო, ვუმაღ ქუე მე ვარ ჯვარ დაწ-
ერილი.

ქეთევანა.

ჯანი გაგვარდეს თუ ხარ, მე შენ მაგის კოცნის ნებას
არ მოგცემ.

მელანია.

ვუმფრო ქვეც ვაკოცებ და ქვე გაგასიებ.

ქეთევანა.

აბა გაკოცინინოს, ცემით სულ ყბებს აუნთებ.

მელანია.

(გაოცებით) ეგე რავა ათქმევიე ენას შოუბედურო, ვის
სცემ ვის, ჩემს სუმონიკას შენ სცემ, რავა მაგის თხრობამდი
ენა მუცელშიდ არ ჩეგივარდა. ისტე დაგარჩობ რავაც ნუნკი
კატა.

ქეთევანა.

(წაიძრობს ფეხიდგან ქოშსა) აბა მობძანდი, ამ ქოშით
მაგ ყბებს სულ დაგამტვრევ.

სუმონ.

(იქით) არიქა ღმერთო შენს მადლსა, მოხვდა ნამგალი

ქუასა.

მელანია.

ჩეიგდე ენა მუცელშიდ თვარა მე ვიცი რასაც გიქ.

ქეთევანა.

(ქოქოლას მიაყრის) უი შენს სინათლესა, შიშით გული არ გამიხეთქო შენ ნუ მამიკვდები.

მელანია.

უმზირე უმზირე ნაჭენავ ხვრეპია ქართველს რავა არ ჩუმდება.

ქეთევანა.

მეხიკი დაგეცა მაგ ლომი ჭამია თავზედა.

მელანია.

ანი მიძრახე ლომი შენ ნუ მოუკვდები მელანიას, თხლე ჭამია ქართველო, ნედი თქუჴნებური ჩალა კრიფე ისტე შიშველი ფეხებით.

ქეთევანა.

(იქით) ვაი შენ ჩემო კარალულო ჩალაო რომ ამისთანა იმერლის გომბიო მასხარათ გიგდებდეს. (მელანიას) შე ღვლიპო შე ლაფჩინის ნატრულო.

მელანია.

ჰო, ჰო, ჰო... მთიულის ქალო.

ქეთევანა.

მიჰქარავ, ქართველის ქალი ვარ შე თევზის ნატრულო.

მელანია.

იქით დეიკარგე შე მჭადის ნატრულო თვარა ზე
შემოგაფხრენ მაგ ლეჩაქს.

ქეთევანა.

(იქით) ხედამ ამ იმერლის გომბიოს როგორ წათამამ-
და (მელანიას) აბა მობძანდი, სულ მატყლივით გაგინენამ მაგ
თმასა (მიიწევს ესა და მელანიაც მოიწევს ჩაუარდება შუაში
სკმონი.)

სკმონ.

დაიცადეთ გეთაყვანეთ (იქით) მეთაყვანეთ და მენაცვა-
ლეთ, ღმერთო შენ ამოაჟღეტინე ერთმანეთი ეგება ცოლები
შემითხელდენ. (ქეთევანას) აბა რას ჩადიხარ შენ ხომ ჭკვიანი
ხარ (მელანიას) აბა რათ გეკადრება შენ ხომ გაზდილი ხარ
(იქით.) ნაბლის კრეფაზედ (მელანიას) რა შენი ტოლია რომ
მაგას ელაპარაკები, წავიდეთ შინა (წაავლებს ჯელსა და ძალით
გაჰყავს.)

მელანია.

(მიმავალი) მაცა მაცა შო უგვანო თუ ეს შეგარჩინო
(აფურთხებს და გადის მარჯვნივ.)

ქეთევანა.

(ორის ჯელით აყრის ქოქოლას) იე... მეხი შენც დაგეცა

და შენს ნაქნარსაცა (პუბლიკას) ხედავთ, ეს იმერლის გომბიო როგორ ნათამამდა, როგორ ახი არა მქონდა სულ ქუჩა ქუჩა მეთრია.

გამოსვლა 9.

იგივე და სკმონ.

სკმონ.

(შემოვა მარჯვნივ და ქეთევანას) შენგან არ მიკვირს რომ იმას აპყევი.

ქეთევანა.

კარგი, კარგი, ბატონო! სულ შენი ბრალია, თუ ჩვენში ჩხუბი არ გინდოდა რათ ირთავდი იმისთანა ბაიყუშს ცოლებსა.

სკმონ.

(იქით) ამ გასაწყვეტებს ყველას ერთი და იგივე კითხუა აქუსთ, ამათ ერთმანეთი არ მოსწონთ და ისკი არ იციან თუ მე ყველანი ჭირივით მეჯავრებიან. (ქეთევანას) რა გენაღვლევა ეყარნენ ისინიცა ჩემი სიყუარული ხომ შენის მეტთან არავისთან არის დამყარებული.

ქეთევანა.

მართლა გეთაყვანე ჩემო გაფურჩენილო ვარდო! ეგრე გიყვარვარ, მოდი ერთი მოგეხვიო (ეხვევიან ერთმანეთსა.)

გამოსვლა 10.

იგინივე, და ვარდხათუნ.

ვარდხათუნ.

(შემოვა მარჯვნივ ნახევს დაინახავს და დაუყვირებს)
ეეე... გ რა ბიაბრუობაა... ე. ე. ე... გ რა საქმეა...

სკმონ.

(მოშორდება და იქით) არიქა გაჩნდა შულავრულა და სერი უცქირეთ (ვარდხათუნს) არაფერი ქუ არიუ⁴³ გიდენა, ყურში მელაპარაკებოდა სადილათ რა მოვამზადოო. (ქეთევანას თვალს უზამს გასასვლელათა.)

ქეთევანა.

(მიმავალი) საწელი გაგინყდეს თუ ერთი კოცნა დაგეცლია (გავა მარჯვნივ.)

ვარდხათუნ.

რალაც ტლაშანის ხმა გავიგონე.

სკმონ.

არა შენ ნუ მამიკვდები, ჯელი ჯელს დავჰკარ და იმისი ხმა იყო.

ვარდხათუნ.

იქნება ჩემი სიყუარული სხუაზედ გაცვალო, მე ქევხას ქალმა ვარ.

სკმონ.

43 [სომხ.] – აქ: თავში ხომ არ გიქრის.

შენ არ მამიკვდე, განა არა გჯერა რომ შენ ყველაზედ ძრიელ მიყვარხარ, შენმა მზემა შენი სიყვარული ისეთი დამნიფებული არის ჩემს გულში როგორც სომხითური დუთმა ნესვი.

ვარდხათუნ.

დრუსტის ასუმ,⁴⁴ ბას მოდი ერთი პაჩი გიყო (ეხვევიან ერთმანერთსა.)

გამოსვლა 11.

იგინივე, და თამარა.

თამარა.

(შემოვა მარჯვნივ და რომ დაინახავს ნახვევს დაუყვირებს) აიდა ხაჯარ ქებალა,⁴⁵ ეგ რაქენი სე ოძახქორო.

სუმონ.

(მოშორდება და პუბლიკას) არიქა ახლა ჯერი ამას ერგო.

ვარდხათუნ.

ვა! ინჩის ბლაუმ,⁴⁶ ჩემი ქმარმა ვეხვევოდი შენ რა დავა გაქვს.

თამარა.

ბაქისტან ქმარი მე გინდა, სენ ბოლო ცოლი ხარ.

44 [სომხ.] – სიმართლეს ამბობ.

45 [ოს.] – ოჯახი დაგენგრეს.

46 [სომხ.] – რას ბლავი.

ვარდხათუნ.

ვუი ქუ აჩკინ,⁴⁷ მე ქევხას ქალმა ვიყო შენ ჩემთან უნდა თქო რამე.

თამარა.

აცუ დალამა,⁴⁸ სენ ვინ არის მეცემი ქმარი გინდა (ნაავ-
ლებს ჴელსა და მიინევს თავისკენა) არდამ რაცუ⁴⁹ ვოსიმონა!

ვარდხათუნ.

(მიინევს თავისკენა) ესტი არი⁵⁰ მეთქი.

სუმონ.

გამიშვით ნუ მამკალით, რომ ან ერთთან მივიდე და ან მეორესთან.

ვარდხათუნ და თამარა.

ერთი აქეთ ინევს და მეორე იქით) არდამრაჩუ⁵¹... ესტი არი⁵² მეთქი.

სუმონ.

გამიშვით გამიშვით (ნაუვა ჴელიდგან და გაექცევა, გა-
მოუდგებიან ცოლები უკანა, სუმონ გაუვარდება გარეთა და
გაჰყვებიან ცოლები თანა.)

47 [სომხ.] – ვაი შენს თვალებს.

48 [ოს.] – აქ: ჩაინიე.

49 [ოს.] – აქ მოდი.

50 [სომხ.] – აქ მოდი.

51 [ოს.] – აქ მოდი.

52 [სომხ.] – აქ მოდი.

გამოსვლა 12.

ჰაჯი აბდულ.

(შემოვა მარჯვნივ ზღვის პირიდან) აგი ჩემი სვიმონ მოვარჩინო ცოლებსა თორემ მომიკვლენ, ჩავსვავ გემშიდ და ნავიყვან ტრაპიზონში.

გამოსვლა 13.

იგივე და სუმონ.

სუმონ.

(შემოვა ქასქასით და დაინახავს ჰაჯი აბდულას.) ოჰ, მეგობარო მოსულხარ, ცოტა კიდევ მამიცადე გეთაყვანე რომ ჩემს ცოლებს გამოვეპარო და ნავიდეთ.

ჰაჯი აბდულ.

მოგიცდი მარა ბევრი არ დეიგვიანო ბინდმა არ გვის-ნროს (გავა მარჯვნივ ზღვის პირზედ.)

გამოსვლა 14.

სუმონ და სოფიო.

სოფიო.

(შემოვა მარჯვნივ ტირილითა და სუმონს) აქ იმისთვის მამიყვანე რომ შენს გასაწყვეტს ცოლებს მომაკვლევინო.

სუმონ.

როგორა გეთაყვანე?

სოფიო.

რალა როგორა, შემოვარდა იმერლის გომბიო მელანია, ლომისთვის მარილი რათ გიქნიაო ასეთი სილა მკრა ყბა ისევ მენვის, აბა მე რა ვიცოდი ჩემს დღეში უმარილო საჭმელი არ გამიგონია. მერე თან მოჰყვა ქეთევანა, ხორცი ქაფ უხ-დეღი მოგსვლიაო ასეთი ჩამკრა გულში რომ დამილურჯდა, შემოვარდა ვარდნათუნ, ფლავისთვის ერბო დაგიკლიაო თავი მოუკვდეს იმასა ასეთი ჩამკრა თავში რომ ეხლაც ისევ მტკივა. მერე ოსის ქიზგა შემოვიდა, ხაჭაპური უმცხვარი მოგსვლიაო იმას კი გამოვექეც თორემ მამკლავდა.

სკმონ.

აი სამივეს ჯელები დაემტვრეს და მეოთხემ კისერი მოიტეხოს, აბა რომელს ლოყაში შემოგკრა გეთაყვანე.

სოფიო.

(ჯელს იღებს) აი ამაში.

სკმონ.

მოიტა ვაკოცო ეხლავ მოგიჩეხა შენმა მზემა.

სოფიო.

(მიიწევს) არა მე ისევ დუშეთში წავალ.

სკმონ.

(ხვეწნით) სოფიო ცოტა კიდევ მოიცადე შენი ჭირიმე სანამ სადილსა ვსჭამდეთ და შენმა გაზდამ ეხლავ წავალთ, ეხლა მეგემე აქ იყო გავისტუმრე იქ გველის, ჩუწნ სადილის

ჭამა რომ დავინყოთ შენ ღვინოს ნუ შემოიტან, მე რაერთიც უნდა დაგიძახო მაინც არ შემოიტანო, მერე მე გამოვალ შემოსატანათა გავიპარნეთ ჩავსხდეთ გემში და წავიდეთ.

ცოლები.

(კულისიდგან) გოგო, გოგო, გოგო!

სოფიო.

(სცენაზედ) ბროგო აგიტეხოთ ღმერთმან და ჭიჭო.

სუმონ.

აი აქ მოდიან ჩემი ცოლები და მე განგებ ჯავრობას დაგინყებ და შენ ნუ გეწყინება (უჯავრდება.) შენა სტყუი, შენა, შენა, რატომ ისე არ ასრულებ როგორც გიბძანებენ ჩემი ცოლები.

გამოსვლა 15.

იგინივე და ცოლები სუმონისა.

ცოლები.

(შემოდინ მარჯვნივ კარით და სუმონს) დღეს კიდევეგდოს და ხვალ დაიკარგოს ჯანაბასა.

სუმონ.

როგორც თქუჴნი ნებაა (იქით) უთქუჴნოთაც ნავა დღესა.

ცოლები.

სადილი მზათ არის კარგი ჰაერია აქ შევექცეთ.

სკმონ.

გოგო! ნადი ბიჭმა ხალიჩა შემოიტანოს და შენ სუფრა და პური.

სოფიო.

(გავა მარჯვნივ.)

სკმონ.

(ცოლებს) აბა ვინძლო ლაზათიანათ შევექცეთ, დავსხდეთ და სულ ლამაზი ქალების სადღეგრძელო ვსვათ.

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) ვინ ლამაზებისა უნდა ვსვათ, განა ჩუზნ ლამაზები არა ვართ.

სკმონ.

ლამაზები რო ხართ ისევ თქუზნვე არ მოგივათ დღეგრძელობა.

გამოსვლა 16.

იგინივე, ბიჭი, და სოფიო.

ბიჭი და სოფიო.

(შემოვლენ მარჯვნივ შემოიტანენ ხალიჩასა სუფრასა

პურსა და ქურჭელსა და გაშლიან წინ სცენაზედ.)

სუმონ.

ნადი ბიჭო შენ მწვადი შემოიტანე და გოგომ ღვინო.

ბიჭი და გოგო.

(გავლენ მარჯვნივ.)

სუმონ.

ჩემო სულის გვრიტებო (იქით) უფრო ბაიყუშებო (ცოლებს) დაბძანდით.

მელანია.

აწი წესით თავი ალაგი მე მერგება და მე უნდა დავჯდე.

ვარდხათუნ.

(წელსა ჰკრავს) მე ქემხას ქალმა ვარ თავში უნდა დავჯდე.

ქეთევანა.

(გააგდება ვარდხათუნას.) მე უნდა დავჯდე.

თამარა.

(წელსა ჰკრამს.) ჰაცუ დალამა,⁵³ მე უნდა დაბძანდე (აირევიან ერთმანეთში და ეწევიან ერთმანერთსა.) არა მე უნდა დავჯდე, მე, მე, მე.

53 [ოს.] – აქ: მოშორდი.

სკმონ.

მოიცადეთ ნუ ჩხუბობთ მე გაგაშველებთ, რადგანაც მელანია ხნით ყველაზედ დიდია, თავი ალაგი ამას ერგება.

ცოლები.

(სამი თითო თითოთ და ზედიზედ) ეგ რო ყველაზედ უნინ დაბერდეს ჩუჭნი რა ბრალია, თავს მე უნდა დავჯდე, მე მე, მე.

მელანია.

ანი ჯანი წეგივიდეთ დასხედით რავარც გერჩიოთ.

სკმონ.

(დაჯდება და ცოლებს) დასხედით რიგიანათ ნულარ ჩხუბობთ.

ცოლები.

(დასხდებიან.)

სკმონ.

(გასძახებს) ბიჭო მწვადი შემოიტანე.

ბიჭი.

(შემოიტანს შანფურით მწვადსა სკმონს მისცემს და გავა.)

სკმონ.

(შესთლის მწვადსა და იძახის) იე იე იე ამ მწვადსა რა

მცვრიანია, არ გაგიგონიათ მწვადი მცვრიანიო. ქალი თმინიო.
(ქეთევანას შეუთლის) მიირთვი ქეთევან!

მელანია.

უმალ მე უნდა მომართვა მაგას კი არა (მოგლევს და
შესჭამს.)

ქეთევანა.

შხამათ შეგერგოს თუ შენც მოგიჭრიდა.

სუმონ.

(შესთლის და მიართმევს.) აბა მიირთვით.

ვარდნათუნ.

(მოგლევს და შესჭამს.)

სუმონ.

კიდევ მიართმევს.)

ქეთევანა.

(მოგლევს და შესჭამს.)

თამარა.

მეც განამე სე ოძახქორო და.

სუმონ.

(გადუგდებს შანფურსა.) აჰა თავში იწყვიტეთ და რაც
გინდა ჰქენით (გასძახებს გოგოს) გოგო ღვინო გამოიტანე.

სოფიო.

(ხმას არ მოსცემს.)

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) რა ღმერთი გაუწყრა იმ გომბიოსა რაუყო ღვინო, წყურვილით დავირჩეთ.

სკმონ.

(გასძახებს) გოგო ღვინო გამოიტანე გოგო.

სოფიო.

(ხმას არ მოსცემს.)

ცოლები.

(თითო თითოთ და ზედიზედ) უთუოთ დაეძინებოდა.

სკმონ.

მელანია! ადე გაისარჯე და შენ გამოიტანე.

მელანია.

მე არავისი მემარნე არ ვარ, ვინც ქვე უნდა გამეიტანოს.

სკმონ.

ქეთევან! შენ მაინც გამოიტანე.

ქეთევანა.

არავისი გოგო არ გახლავარ.

სუმონ.

ვარდხათუნ! შენ ხომ მორჩილი ხარ შენ გამოიტანე.

ვარდხათუნ.

ქეცხას ქალმა და ღვინის გამოტანა არ გამიგონია.

სუმონ.

ვო თამარა! შენ გამოიტანე.

თამარა.

მე ღინო არ გინა, ლუდი იყოს გამოიტან.

სუმონ.

(იქით) მეც ეგმინდა (ცოლებს) კარგი მე გამოვიტან. (გავა.)

ცოლები.

(ერთათ მიაძახებენ.) ნელანვე აგრე გექნა.

ქეთევანა.

ავდგებოდით ერთერთი და გამოვიტანდით (ამდროს ას-
ტყდება ქუხილი, ჭეჭვა და ელვა.)

ვარდხათუნ.

ვილას ეუბნები, შენ გამოიტანდი (ამდროს მარჯვნივ
მოდიან ლოტკით სუმონ სოფიო და მეგემე სიმღერით.)

[სვიმონ, სოფიო და მეგემე]

ქორთაკალინ საროსი, ახ გულ ეი ამან! ამან...

იარი დუშტუნიარასი ახ! ლე, ლე, ლე, ლე, ლე, ლე,
ამან ამან ამან...

მელანია.

(მიიხედავს) ანი რას ვხედავ, ჩვენი გოგო და სიმონიკა
ქვე მიდიან.

ცოლები.

(ერთათ ნამოცვივიან თითოთ თითოთ და ზედიზედ)
სიმონიკო ჰუ! სვმონ! სიმონ-ბეგ! ვო სიმონა! (სამსამჯერ.)

სვმონ და სოფიო.

მშვიდობით ქალბატონებო ჩუჴნ ტრაპიზონს მივალთ
და იქიდგან ტკბილს ღვინოს გამოგიგზავნით.

ცოლები.

(ერთათ) სად მიხვალ შეწყეულო სვმონ! შე შეჩვენებულო,
აქ გამოდი აქა, აქა, აქა, შე მეფის ოქმის გამტეხო, შეუღლოვ
შე უსჯულოვ აქ გამოდი აქა აქა აქა, (ლოტკა რომ ნაპირს
მიატანს ცოლები ჴელს განუპყრობენ ღმერთსა.) ღმერთო შენ
მიეცი ჩვენი მაგიერი პასუხი (ამდროს დაიჭექებს საშინლათა,
გაიღვებს გასკდება მენი ლოტკაზედ და დანთქამს, და დაეშ-
ვება ფარდა.)

დასრულდა 2 მოქმედება.